

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 פֶּזֶר נָתַן לְאֲבִינֹנִים צִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לְעַד¹. וּמִבְּאֵר בְּזֶה
2 אֲדַמּוּר הִזְקֵן בְּמֵאֵמְרוֹ עַל פֶּסוּק זֶה וְזֶה-לְשׁוֹנוֹ²: הָעֵנִין הוּא
3 הַמְשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל הַפֶּסוּק הָאוֹמֵר שְׂכָאֵשֶׁר אִדֵּם נוֹתֵן צִדְקָה לַעֲנִיִּים
4 מֵעֲשֹׂה נִשְׁאָר קִיִּים לְעוֹלָם הִיא מַעֲלֵת נְתִינַת הַצִּדְקָה וּגְמִילוֹת

5 חֲסִדִּים אֲשֶׁר לְמִרְוֹת שְׁלֹכָאוּרָה הִיא
6 פְּעוּלָה מַעֲשִׂית פְּשׁוּטָה, בְּכָל זֹאת הִיא
7 עֹמֶדֶת לְעַד וְיֵשׁ לָהּ הַשְׁפָּעָה
8 נִצָּחִית יוֹתֵר מִכָּל אֲהָבָה וְיִרְאָה
9 וְיִדְבָּקוּת – אֲהָבַת ה' וִירַאת ה' שֶׁהֵם
10 עֲנִיִּים רוּחָנִיִּים נְעִלִים, וְכִמְה
11 שְׁכָתוּב³ ב"פֶּתַח אֱלֹהִים" גּוֹפִין
12 תְּקִינַת לֹוֹן הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִצֹר
13 עֶשֶׂר סְפִירוֹת וְחִיקָן לָהֶם "גּוֹפִים"
14 הַנִּקְרָאִים "גּוֹפִים" לְעֹמֶת הַלְבוּשִׁים
15 הַמְכֻסִּים עֲלֵיהֶם וְהֵם (הַגּוֹפִים),
16 אֲתִיקְרִיָּאֵת נִקְרָאִים בְּתִיקוּנָא דָּא
17 בְּתִיקוּן זֶה חֲסֵד כּו', כִּפִּי שִׁיבּוּר
18 לַהֲלֹךְ.

19 הָעֵנִין הוּא וְזוֹ מִשְׁמַעוֹת הַרְבִּיִּים,
20 כִּי נִגְדָּה לְעֹמֶת, לִגְבִּי אֵין-סוּף גַּם
21 אֲצִילוֹת בְּכָלֹל וּבְכָלֹל זֶה גַּם עוֹלָם
22 הָאֲצִילוֹת (שֶׁבְּמִבּוֹנִים מְסוּיִימִים הוּא
23 עוֹלָם מְדוּר וּמוֹגֵבֵל בְּדוּמָה לְעוֹלָמוֹת
24 שֶׁלְמִטָּה מִמֶּנּוּ, וּבְכָל זֹאת גַּם עוֹלָם
25 הָאֲצִילוֹת נִחְשָׁב אֵין סוּף), צִרְיָן
26 לְהִיּוֹת מִקְדָּם צִמְצוּם שֶׁל אֹר
27 הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא וּמִקְדָּם פְּנוּי
28 וְצִמְצוּם זֶה כּוֹלֵל סִילּוּק שֶׁל אֹר הָאֵין
29 הַסּוּף הַצִּדִּיק (כְּבִיכּוֹל) כִּךְ שִׁיּוּצָר
30 חָלַל וּמִקְדָּם פְּנוּי בּוֹ יִירָאוּ עוֹלָמוֹת
31 וְנִבְרָאִים מוֹגֵבִלִים וְאַחֵר כִּךְ עַל-
32 יָדֵי דְלוּג אַחֵר הַצִּמְצוּם הִיּוֹת
33 הָאֵרָה שֶׁלָּא לְפִי סֵדֶר וְהִדְרָגָה
34 ("בִּדְלוּג") וְכִן נִתְגַּלָּה הָאֵרָת קוֹ

35 וְחוּט הָאֵרָה חֲדָשָׁה מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהִיא מְצוּמְצֵמֶת וּמוֹעֲטָה (לְעֹמֶת
36 הָאֹר שֶׁהִיא לְפָנֵי הַצִּמְצוּם) כִּמוֹ קוֹ וְחוּט דִּק, כִּי עֲצָמוֹתָּ שֶׁל
37 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא סוֹכֵב כָּל עֲלִמִּין הָאֹר שֶׁאֵינוֹ מְלוּבֵשׁ בְּעוֹלָמוֹת בְּצוּרָה
38 פְּנִימִית אֲלָא "סוֹכֵב" ר'מִיקָה' עֲלֵיהֶם (וּבְלִשׁוֹן רַבֵּנוּ הֻזְקַן בְּתִנְיָא (פֶּרֶק מֵח):
39 "וְאֵין הַפִּירוּשׁ סוֹכֵב וּמִקָּי מִלְמַעֲלָה בְּבַחֲנִית מִקּוֹם חֵס וְשִׁלּוּם, כִּי לֹא שִׁיךְ
40 כָּלֹל בְּחִינַת מִקּוֹם בְּרוּחָנִיּוֹת. אֲלָא רָצָה לִוְמֵר סוֹכֵב וּמִקָּי מִלְמַעֲלָה לְעִנְיִין
41 בְּחִינַת גִּילּוֹי הַשְׁפָּעָה כִּי הַהִשְׁפָּעָה שֶׁהוּא בְּבַחֲנִית גִּילּוֹי בְּעוֹלָמוֹת נִקְרָאֵת בְּשֵׁם
42 הַלְבָּשָׁה שֶׁמִּתְלַבֶּשֶׁת בְּעוֹלָמוֹת כִּי הֵם מְלִבִּישִׁים וּמְשִׁיגִים הַהִשְׁפָּעָה שֶׁמִּקְבָּלִים

בס"ד. שבת פרשת וישב, כ"א

בסלון, ה'תשח"י

(הנחה בלתי מוגה)

1 פֶּזֶר נָתַן לְאֲבִינֹנִים צִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לְעַד¹.
2 וּמִבְּאֵר בְּזֶה אֲדַמּוּר הִזְקֵן הִזְקֵן וְזֶה-לְשׁוֹנוֹ²:
3 הָעֵנִין הוּא מַעֲלֵת נְתִינַת הַצִּדְקָה וּגְמִילוֹת חֲסִדִּים
4 אֲשֶׁר עֹמֶדֶת לְעַד יוֹתֵר מִכָּל אֲהָבָה וְיִרְאָה
5 וְיִדְבָּקוּת, וְכִמְה שְׁכָתוּב³ גּוֹפִין תְּקִינַת לֹוֹן,
6 וְאַתִּיקְרִיָּאֵת בְּתִיקוּנָא דָּא חֲסֵד כּו', הָעֵנִין הוּא, כִּי
7 נִגְדָּה אֵין-סוּף גַּם אֲצִילוֹת בְּכָלֹל, צִרְיָן לְהִיּוֹת
8 מִקְדָּם צִמְצוּם וּמִקְדָּם פְּנוּי וְאַחֵר כִּךְ עַל-יָדֵי
9 דְלוּג נִתְגַּלָּה הָאֵרָת קוֹ וְחוּט, כִּי עֲצָמוֹתוֹ סוֹכֵב
10 כָּל עֲלִמִּין אֶף לְאֲצִילוֹת לֹא הִזָּה יָכוֹל לְבֹא שׁוּם
11 הַתְגַּלּוֹת אֹרֹוֹ עַל יָדֵי הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת עֲלָה וְעִלּוֹל,
12 אֲשֶׁר עֲצָמוֹתוֹ וְאֹרֹוֹ הוּא אֵין-סוּף מִמֶּשׁ וְלֹא
13 שִׁיךְ שׁוּם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, וְלִבְעָבוּר זֶה נִקְרָא כָּל
14 הָאֲצִילוֹת רַק בְּשֵׁם אֲפִיקַת עֶשֶׂר תְּקוּנִין, גַּם
15 בְּחִינַת גּוֹפִין תְּקִינַת לֹוֹן, אֲשֶׁר הֵם כָּלִים
16 לְהַשְׁרָאֵת אֹר אֵין-סוּף בְּרוּךְ-הוּא עַל-יָדֵי דְלוּג
17 אַחֵר הַהֶסְתֵּר וְצִמְצוּם עֲצָמוֹתוֹ, אֲזַ עַל-יָדֵי דְלוּג
18 נִתְגַּלָּה הָאֵרָת קוֹ וְחוּט בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת,
19 וְעַל-יָדֵי אֲהָבָה וְיִדְבָּקוּת מִיִּשְׁרָאֵל נִתְסַפְּסוּ אֹרֹוֹת
20 בְּאֲצִילוֹת, אֲכָל מִכָּל-מִקְדָּם הַשְׁרָאֵת אֹר אֵין-סוּף

אַחֵר הַהֶסְתֵּר וְצִמְצוּם עֲצָמוֹתוֹ וְלֹא נִתְהוּוּ בְּדֶרֶךְ "עִילָה וְעִלּוֹל" כִּפִּי
שְׂדִיכִים מִתְהוּוּיִם בְּעוֹלָמוֹת הַנְּחוּתִים יוֹתֵר אֲלָא שְׁלֹאֲחֵר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
הַסְתִּיר וְצִמְצָם אֶת עֲצָמוֹתוֹ וְאֹרֹוֹ הַגְדוֹל שֶׁהִיא לְפָנֵי הַצִּמְצוּם, אֲזַ
עַל-יָדֵי דְלוּג נִתְגַּלָּה הָאֵרָת קוֹ וְחוּט אֹר מוֹעֵט דִּק כִּמוֹ קוֹ וְחוּט
בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת, וְעַל-יָדֵי אֲהָבָה וְיִדְבָּקוּת מִיִּשְׁרָאֵל
כִּאֲשֶׁר יְהוּדִי עוֹבֵד אֶת ה' בְּבַחֲנִית ה' וּבְדִבְקוּת בּוֹ נִתְסַפְּסוּ אֹרֹוֹת
בְּאֲצִילוֹת הַרְגָּשׁוֹת הַנְּעִלִים שֶׁל מְשִׁיכִים תּוֹסְפוֹת אֹרֹוֹת בְּעֶשֶׂר הַסְפִּירוֹת
הַעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, אֲכָל מִכָּל-מִקְדָּם לְמִרְוֹת חֲשִׁיבוֹת וְגִדּוֹלָת

(1) תהלים קיב, ט. 2) בד"ה פזר נתן במאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ז"ל [שיצא-לאור ביו"ד כסלו השתא] ע' נזינח (ד"ה) זה עם הגהות הצ"צ נדפס באוה"ת במדבר כרך ד ע' א'תפז ואילך. ביאורי הזהר שלו ח"א ע' תסג). וראה גם ד"ה ולהבין כו' פזר נתן תרמ"ב פ"ו ואילך. פ"ד-ט"ו. 3) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הרברים השָׁרָאָה אור אֵין-סוף הוא בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֶצִּילוֹת
2 אֶשֶׁר הֵם בְּחִינַת כָּלִים וְגוֹף נֶגֶד לעומת, לגבי אור אֵין-סוף
3 בְּרוּךְ-הוא הַשׁוֹרָה בְּתוֹכָם. וְלֹא זֶהוּ פְּנֵת וְרֹאשִׁית עֲלֶה
4 בְּרָצוֹנוֹ הַטּוֹב לְהִטִּיב לְבְּרֹאיוֹ אחת הסיבות לבריאת העולמות

5 והנבראים היא התעוררות ועליית רצונו

6 הטוב של הקדוש-ברוך-הוא להטיב

7 לברואיו (כי "טבע הטוב להטיב")

8 ורצון זה לא היה רק להוסיף אורות

9 בעולם האצילות אלא, שִׁיחִיָּה

10 הַתְּגָלוֹת אורו וְזִיוו לְמִטָּה

11 מִמֶּשׁ, שִׁיחִיָּה הַמִּשְׁכָּה והתגלות

12 של חֶסֶד דְּרוּעָא יְמִינָא זורע ימין

13 (כמפורט ב"פתח אליהו" כיצד

14 הספירות נמשלו לגוף האדם ומידת

15 החסד נמשלה לזרוע [יד] ימין)

16 לְמִטָּה בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה מִמֶּשׁ,

17 וְהִיָּה הַגּוֹף וְדְרוּעָא יְמִינָא

18 יְהִיָּה כָּלִי לְמִטָּה גַם כֵּן

19 בְּעוֹלָם עֲשִׂיָּה לְהַשְׁרָאָה אורו

20 אֵין-סוף וכפי שמבואר בתניא (פרק

21 לו): "תכלית בריאת עולם הזה הוא

22 שנתאוהו הקדוש-ברוך-הוא להיות לו

23 דירה בתחתונים... וזהו ענין

24 השתלשלות העולמות וירידתם

25 ממדרגה למדרגה על ידי ריבוי

26 הלבושים המסתירים האור והחיות

27 שממנו יתברך עד שנברא עולם הזה

28 הגשמי והחומרי ממש והוא התחתון

29 במדרגה שאין תחתון למטה ממנו...

30 תכלית השתלשלות העולמות וירידתם

31 ממדרגה למדרגה אינו בשביל עולמות

32 העליונים... אלא התכלית הוא עולם

33 הזה התחתון שכן עלה ברצונו

34 יתברך..."). וְדָבָר זֶה לֹא יָבֹא

35 מטרה זו של התגלות האלוקות "למטה

36 בעולם העשייה ממש" לא תושג אף

37 עַל-יְדֵי הַתַּפְשָׁטוֹת הַגִּשְׁמִיּוֹת גם אם האדם יעבוד את עבודתו ברמה

38 כזו שיצליח לצאת מגדריו הגשמיים ו"תפשט" וישתחרר מהם, וְכָל

39 הַדְּבָקוֹת שִׁיחִיָּה וגם אם יגיע לדבקות באלוקות ברמה הגבוהה ביותר

40 עדיין לֹא יָבֹא לְיַד הַתְּגָלוֹת כֵּזֶה ולא יגרום לגילוי אלוקות למטה

41 בעולם הזה עַל-יְדֵי אֲתַעֲרוּתָא דְּלִתְמָא התעוררות רוחנית מלמטה,

42 מצד האדם וְאַהֲבָה וִירְאָה, וְהַנִּשְׁמָה קִדְּם בּוֹאָה לַגּוֹף הִיָּתָה

43 גַם כֵּן דְּבֻקָּה וכיוון שכן לא ייתכן שבריאת העולם הזה וירידת הנשמה

44 בגוף נועדו כדי שהאדם ידבוק בה' שהרי דבר זה היה גם לפני ירידת הנשמה

1 הוא בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֶצִּילוֹת אֶשֶׁר הֵם בְּחִינַת
2 כָּלִים וְגוֹף נֶגֶד אור אֵין-סוף בְּרוּךְ-הוא הַשׁוֹרָה
3 בְּתוֹכָם. וְלֹא זֶהוּ פְּנֵת וְרֹאשִׁית עֲלֶה בְּרָצוֹנוֹ
4 הַטּוֹב לְהִטִּיב לְבְּרֹאיוֹ, שִׁיחִיָּה הַתְּגָלוֹת אורו
5 וְזִיוו לְמִטָּה מִמֶּשׁ, שִׁיחִיָּה חֶסֶד דְּרוּעָא יְמִינָא
6 לְמִטָּה בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה מִמֶּשׁ, וְהִיָּה הַגּוֹף וְדְרוּעָא
7 יְמִינָא יְהִיָּה כָּלִי לְמִטָּה גַם כֵּן בְּעוֹלָם עֲשִׂיָּה
8 לְהַשְׁרָאָה אורו אֵין-סוף. וְדָבָר זֶה לֹא יָבֹא אֶף
9 עַל-יְדֵי הַתַּפְשָׁטוֹת הַגִּשְׁמִיּוֹת, וְכָל הַדְּבָקוֹת
10 שִׁיחִיָּה לֹא יָבֹא לְיַד הַתְּגָלוֹת כֵּזֶה עַל-יְדֵי
11 אֲתַעֲרוּתָא דְּלִתְמָא וְאַהֲבָה וִירְאָה, וְהַנִּשְׁמָה קִדְּם
12 בּוֹאָה לַגּוֹף הִיָּתָה גַם כֵּן דְּבֻקָּה, וְהָאֻפְנִים
13 וְחִיּוֹת מִתְנַשְּׂאִים וְכוּ', וְזֶהוּ פְּנֵת וְרֹאשִׁית עֲלֶה בְּרָצוֹנוֹ
14 וְהוֹסְפוֹת אורות בְּאֶצִּילוֹת לְבַד, אֵין נִגְמַר כִּנְיָן
15 הַמִּחְשָׁבָה וְטוֹבוֹ שְׁעָלָה בְּרָצוֹנוֹ לְהִטִּיב לְבְּרֹאיוֹ
16 דְּקָא, וְכַאֲצִילוֹת בְּלֹא זֶה אִיהוּ וְגִבְרִיּוֹתָא חַד.
17 אֲכֵן עַל-יְדֵי חֶסֶד וְצִדְקָה בְּאֶרֶץ, פְּזִיר נִתֵּן
18 לְאֻבִּיּוֹנִים, עַל-יְדֵי שְׁמִשְׁפִּיעַ וּמַחֲיָה לְמֵאן דְּלִית
19 לֵיהּ מִגְרָמִיָּה, עַל-יְדֵי-זֶה גִּוְרָם שְׁיִמְשֹׁף וְיִשְׁרָה
20 אור אֵין-סוף לְמִטָּה מִמֶּשׁ, וְהִיָּה חֶסֶד דְּרוּעָא
21 יְמִינָא בְּעוֹלָם עֲשִׂיָּה מִמֶּשׁ. כִּי לְהִיּוֹת תַּחֲתִית
22 הַמֵּתִים שְׁיָקוּם הַגּוֹף מִהֶקֶבֶר וְיַחֲיָה, צְרִיכָה
23 לְהִיּוֹת הַתְּגָלוֹת לְמִטָּה מִמֶּשׁ, לְכֵן נֶאֱמַר עַל-זֶה
24 צִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד, כִּי הַצִּדְקָה שְׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל
25 עוֹמֶדֶת בְּפִנֵּי-עֲצָמָה עַד לְעֵתִיד, וְאֵז יָבֹא

45 למטה, וְהָאֻפְנִים וְחִיּוֹת מִתְנַשְּׂאִים וְכוּ' וגם על המלאכים
46 הנקראים "אופנים" ו"חיות הקודש" אומרים שהם "מתנשאים לעומת
47 השרפים" ודבקים בקדוש-ברוך-הוא והרי זו הוכחה נוספת שהדבקות איננה
48 תכלית הבריאה שהרי הדבר קיים גם בעבודת המלאכים בעולמות עליונים
49 ורוחניים אלא תכלית הכוונה היא דווקא
50 בעולם הזה הגשמי, וְזֶהוּ שְׁפָאָה
51 הַתְּגָלוֹת וְהוֹסְפוֹת אורות
52 בְּאֶצִּילוֹת לְבַד הנגמרת כאמור על
53 ידי אהבת ה', יראת ה' ודבקות בקדוש-
54 ברוך-הוא, אֵין נִגְמַר לא נשלמת
55 בכך פְּנֵת הַמִּחְשָׁבָה וְטוֹבוֹ
56 שְׁעָלָה בְּרָצוֹנוֹ לְהִטִּיב
57 לְבְּרֹאיוֹ דְּקָא, וְכַאֲצִילוֹת
58 בְּלֹא זֶה גם ללא התעוררות אהבה
59 ויראה של האדם המוסיפה אורות, יש
60 כבר באצילות התגלות אלוקות ברמה
61 כזו שאחודות ה' ניכרת בגלוי ולכן
62 אִיהוּ הוא, הקדוש-ברוך-הוא
63 וְגִבְרִיּוֹתָא חַד הכלים שלו, היינו הכלים
64 שבהם 'מלוכשים' האורות של עשר
65 הספירות חַד הם אחד ממש ולא
66 ניכרת ונגרשת שום מציאות מלבד
67 האלוקות.

68 לעומת עבודה רוחנית באהבה ויראה
69 ודבקות שאמנם מוסיפה אורות
70 בעולמות עליונים, אבל כאמור איננה
71 משלימה את כוונת הבריאה:
72 אֲכֵן עַל-יְדֵי חֶסֶד וְצִדְקָה
73 בגשמיות בְּאֶרֶץ בעולם הזה הגשמי,
74 וכפי שנאמר בפסוק פְּזִיר נִתֵּן
75 לְאֻבִּיּוֹנִים היינו שנתינת הצדקה היא
76 "לאביונים", עַל-יְדֵי שְׁמִשְׁפִּיעַ
77 עם נתינת הצדקה וּמַחֲיָה ומעניק
78 חיות לְמֵאן דְּלִית לֵיהּ מִגְרָמִיָּה
79 למי שאין לו משלו כלום, עַל-יְדֵי-
80 זֶה גִּוְרָם שְׁיִמְשֹׁף וְיִשְׁרָה אור
81 אֵין-סוף לא רק בעולמות עליונים אלא לְמִטָּה מִמֶּשׁ, וְהִיָּה הַתְּגָלוֹת
82 של מידת חֶסֶד דְּרוּעָא יְמִינָא שנמשלה לזרוע ימין שבגוף בְּעוֹלָם
83 עֲשִׂיָּה מִמֶּשׁ רק שלעת עתה הדבר אינו ניכר בגלוי וההתגלות תהיה לעתיד
84 לבוא כשיבוא המשיח ותהיה תחיית המתים. כִּי לְהִיּוֹת תַּחֲתִית הַמֵּתִים
85 שְׁיָקוּם הַגּוֹף מִהֶקֶבֶר וְיַחֲיָה בגשמיות בעולם הזה, צְרִיכָה לְהִיּוֹת
86 הַתְּגָלוֹת לְמִטָּה מִמֶּשׁ, לְכֵן נֶאֱמַר עַל-זֶה על מצוות הצדקה
87 צִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד, כִּי הַצִּדְקָה שְׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל כעת
88 עוֹמֶדֶת בְּפִנֵּי-עֲצָמָה עַד לְעֵתִיד, וְאֵז יָבֹא פעולתה כאמצעי

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בעולם האלוות, כי על-ידי הפזור שנתן האדם
2 בצדקה לאֲבִיּוֹנִים, יִהְיֶה גַם כֵּן לְמִטָּה חֹסֵד דְּרוּעָא יְמִינָא של
3 הקדוש-ברוך-הוא, כביכול, בהתגלות בגוף גִּשְׁמִי, הַחֹסֵד אֱלֻקוֹת
4 יִהְיֶה דְּרוּעָא יְמִינָא גַם לְמִטָּה, וְלֹא כִּמוֹ שֶׁהוּא עַד הַתַּחֲזִיחַ
5 שֵׁישׁ הַתְּגָלוֹת אֱלֻקוֹת בְּעֶשֶׂר
6 סְפִירוֹת דְּאֵלְקָנוֹת] דְּעִשְׂיָה, 1
7 וְזֶהוּ אָף בְּלִי מַעֲשֵׂה 2
8 הַתַּחֲתוֹנִים אבל הדבר לא ניכר
9 בעולם הזה, אֲכֵן שִׁיְהִיָּה חֹסֵד 3
10 דְּרוּעָא יְמִינָא בְּהַתְּגָלוֹת מִמֶּשׁ 4
11 בְּעוֹלָם עִשְׂיָה, זֶהוּ אִי-אֶפְשָׁר 5
12 לְהִיּוֹת בְּלַעֲדֵינוּ בְּלִי "מעשה
13 הַתַּחֲתוֹנִים", אלא יכול להיות אך ורק
14 עַל-יְדֵי צִדְקָה וּגְמִילוֹת 6
15 חֹסְדִים שְׁעוֹשִׂים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 7
16 בעולם הזה לְהַחֲזִיחַ לְמֵאן דְּלִית 8
17 לִיה מְגֻרְמִיָּה לְמִי שֶׁאֵין לוֹ מַעֲצָמוֹ
18 כְּלוּם, וְעַל יְדֵי כֵךְ מִמְּשִׁיכִים 9
19 לְמִטָּה בְּעוֹלָם עִשְׂיָה הַתְּגָלוֹת
20 אֱלֻקוֹת מִמֶּשׁ כו'. 10
21 וְזֶהוּ שְׁמִימִים הַפְּסוֹק וְאוֹמֵר שֶׁהַצִּדְקָה
22 עוֹמֶדֶת לְעַד, כְּהִיּוֹם עַכְשִׁיו
23 עוֹמֶדֶת בְּלִשׁוֹן הַזֶּה וְנִשְׁמַרֵת כָּל
24 הַזֶּמֶן עַד לְעֵתִיד שֶׁיָּבֵא
25 בְּהַתְּגָלוֹת הַצִּדְקָה וְחֹסֵד. וְזֶהוּ
26 סוֹף מַעֲשֵׂה בְּמַחֲשָׁבָה תַּחֲלָה
27 שֶׁמִּלְכַתְחִילָה כֹּאשֶׁר עֲלָה בְּרָצוֹנוֹ
28 הַטּוֹב שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
29 לְהַטִּיב לְבְּרִיאָיו הִיָּה זֶה כְּבוֹנָה
30 שֶׁהַטּוֹבָה וְהַתְּגָלוֹת הָאֱלֻקוֹת תַּחֲזִיחַ
31 לְבְּרִיאָיו מִמֶּשׁ לְמִטָּה מִמֶּשׁ.
32 וְזֶהוּ גַם פִּירוּשׁ הַפְּסוֹק זֶרְעוּ לָכֶם
33 לְצִדְקָה⁵, בְּעַת שְׁעוֹשִׂים
34 הַצִּדְקָה הוּא רַק כִּמוֹ זִרְעָה
35 בְּאֶרֶץ, כֹּאמֹר שְׁלֹמֹעֲשֵׁה הַמִּשְׁכָּה
36 הָאֱלֻקוֹת לְמִטָּה נִפְעַלֶת כַּעַת ("כְּהִיּוֹם
37 עוֹמֶדֶת") אלא שֶׁאֵין בָּהּ
38 הַתְּגָלוֹת עַד לְעֵתִיד, אֲזִי
39 יִהְיֶה כְּהַמֶּשֶׁךְ הַפְּסוֹק קִצְרוֹ לָכֶם
40 לְפִי חֹסֵד, כִּמוֹ בְּשַׁעַת קִצְרִיהָ
41 בָּא הַטּוֹב בְּהַתְּגָלוֹת כֹּשֶׁם שֶׁבַעַת
42 הַקִּצְרִיהָ רֹאִים בְּגִלּוֹי אֶת הַטּוֹבָה
43 שֶׁצִּמְחָה מִזִּרְעָהּ, כֵּן יִהְיֶה לְעֵתִיד יָבֵא הַחֹסֵד בְּהַתְּגָלוֹת מִמֶּשׁ

ביאור בדרך אפשר
ביאור בדרך אפשר
בעולם העשׂיה ישכון, ויהיה הגוף כלי לאור אין-סוף בעוד
שבזמן הזה אין התגלות של אור אין סוף בעולם הזה ובגוף הגשמי כי הם
לא 'כלים' המסוגלים להכיל ולקלוט את האור האלוהי, הרי לעתיד לבוא
הגשמיית תורכך ותתעלה במידה כזו שכן תוכל להכיל ולקלוט את האור
האלוהי בצורה פנימית, והתהלהלכת
בתוככם כו' וזהו שכתבנו של
הקדוש-ברוך-הוא תהיה בתוכי עם
ישראל, ודי למבין. וענין בזה
בהעלותך⁷ ושם נתבאר ענין
קרנו תרום כו' האמור בסיום
הפסוק "פור נתן" וכו', וענין לעיל
במאמר דקרון⁸ (עד כאן
לשוננו של מאמר רבנו חזקן על
הפסוק "פור נתן לאביונים צדקתו
עומדת לעד").
והנה ב'לקוטי תורה' לאדמו"ר
חזקן במאמר 'דבור המתחיל'
לבאר הדברים על פסוק
ונקדשתי, מבאר מה שכתוב⁹
פור נתן לאביונים גו' קרנו
תרום בכבוד שכן לכאורה לא מובן
מה הקשר הפנימי בין מצוות הצדקה
בפרט לענין "קרנו תרום בכבוד"?
אלא, פירוש הקשר הוא, שעל ידי
מצוות הצדקה האדם גורם
התרחקות ב"קרון" (כפי שיבוא
להלן) שהמלכות דאצילות
ספירת המלכות העליונה שבעולם
האצילות נקראת קרן על שם
שהיא התחברות אצילות עם
עולם הבריאה המלכות היא
הספירה האחרונה באצילות ודרכה
עובר השפע לעולם הבא לאחר
האצילות שהוא עולם הבריאה ואם כן
היא המחברת בין שני העולמות הללו
ועל שם החיבור הזה היא נקראת
"קרון". וזהו על-דרך-משל כמו
קרן זוית פינה שהוא
התחברות ב' הכתלים שכן פינה
("קרן זוית") נוצרת במקום שבו שני
קירות מתחברים וכך גם המושג "קרן"
ברוחניות מתייחס לבחינה שמחברת
בין עולמות רוחניים שונים ויש לומר, שהפונה היא לא רק

פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 לַהֲתַחֲבֹרֹת אֲצִילוֹת וּבְרִיאָה-יִצִּירָה-עֲשִׂיָּה הַפְּרָטִיִּים אֲלֹא
2 גַּם לְאֲצִילוֹת וּבְרִיאָה-יִצִּירָה-עֲשִׂיָּה הַכָּלְלִיִּים מְבֹאֵר בְּחִסְדֹּת
3 כִּי הַמוֹשֵׁג עֶשֶׂר סְפִירוֹת מוֹגֵדֹת וּמוֹגְבֹלוֹת בְּמִהוּתָן וּבְמִסְפָּרָן נִתְחַדֵּשׁ בְּעוֹלָם
4 הָאֲצִילוֹת וּבִדְרֹךְ כָּלֵל לְמַעַל מֵהָאֲצִילוֹת הָאֵלֶּה הוּא אֵין-סוּפִי לֵלֵא כָּל גְּבוּלוֹת
5 וְהַגְדֹּת וְאוֹלֵם בְּעֵצֶם הַסֵּדֶר שֶׁהִקְדוּשׁ
6 בְּרוּךְ-הוּא קִבֵּעַ הַתְּחִלָּה אִירוֹ
7 וְהַמְשָׁכָה מִדְּרָגָה לְדְרָגָה בְּכָל הַדְּרָגוֹת
8 וּבְכָל הָעוֹלָמוֹת וְגַם לְמַעַל מֵהָאֲצִילוֹת
9 יֵשׁ עֶשֶׂר סְפִירוֹת (הַנִּקְרָאוֹת "עֶשֶׂר
10 סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת") וְכֵן גַּם לְגַבִּי עֵיקוֹרָן
11 הַחֲלוּקָה לְאַרְבַּע עוֹלָמוֹת. אִף שְׁעוֹלָם
12 הָאֲצִילוֹת הַפְּרָטִי הוּא (בְּמוֹנֵכִים רַבִּים)
13 עוֹלָם עִם הַהִגְדֹּת וְהַתְּחִלָּה
14 הַהִשְׁתַּלְשָׁלוֹת וְהַסְפִּירוֹת וְהַהִגְבָּלוֹת
15 שֶׁלָּא קִיּוּמוֹת לְמַעַל מֵהָאֲצִילוֹת
16 וּבוֹדוּאֵי שֶׁהַגְּבֻלוֹת שֶׁל הָעוֹלָמוֹת
17 בְּרִיאָה, יִצִּירָה וְעֲשִׂיָּה לֹא קִיּוּמוֹת
18 לְמַעַל מֵהָאֲצִילוֹת, כְּכֹל זֹאת עֵצֶם
19 הַמוֹשֵׁג שֶׁל "מַעֲרֵכַת" הַמַּחְלֻקֶּת לְאַרְבַּע
20 "עוֹלָמוֹת" קִיּוּמָהּ גַּם בְּאוֹרוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת
21 שְׁקוּדֵם הַצִּמְצוּם וְשֶׁם הֵם נִקְרָאִים
22 אֲצִילוֹת דְּכֻלּוֹת, בְּרִיאָה דְּכֻלּוֹת וְכו'
23 וּבִכְתָּם מִקּוּמוֹת מְבֹאֵר שֶׁכָּל הָעֲנִיּוֹנִים
24 שֶׁבְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת הַפְּרָטִי יֵשׁ דּוּגְמָתָם
25 גַּם בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת דְּכֻלּוֹת. וּמַעַן זֶה
26 הוּא גַּם בְּדִרְגוֹתָיו עוֹד יוֹתֵר עֲלִיּוֹנוֹת עַד
27 לְמַעַל מֵהָאֲצִילוֹת בְּאֵין סוּף כִּפִּי
28 שֶׁהוּא לִפְנֵי הַצִּמְצוּם כְּדִי לְבִרְאוֹ
29 עוֹלָמוֹת וּנְבִרָאִים מוֹגְבֵּלִים, אֲלֹא
30 שֶׁכְּמוֹכָן בְּדִרְגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת הִלּוּ
31 הַחֲלוּקָה לְאַרְבַּעַת הָעוֹלָמוֹת הִיא בְּצוּרָה
32 אַחֶרֶת לְגִמְרִין. וּפְרוּשׁ קֶרְנוֹ תְּרוּם בְּכָבוֹד הֵינּוּ רוּמָמוֹת הַתְּעִלּוֹת
33 הַמְּלֻכּוֹת כּו', בְּכָבוֹד שֶׁהוּא הַכְּתָר. וְזֶהוּ הַתְּחִלָּה מִמִּתְחִלָּה וְהַתְּחִלָּה
34 הַזֶּה הִיא גִּלְיוֹן הָאֵלֶּה הַחֲלוּקִי הַנִּמְשָׁךְ עַל-יְדֵי פֶזֶר נָתַן לְאֲבִיּוֹנִים
35 שֶׁהוּא מִצְוֹת הַצִּדְקָה.
36 וְהַעֲנִין בְּזָה, הִסִּיכָה לִכְן שֶׁהַמְשָׁכָה הָאֲלוּקוֹת לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהִיא,
37 כְּאִמְרוֹ, תְּחִלָּתָה הַבְּרִיאָה נִפְעֵלָה עַל יְדֵי מִצְוֹת הַצִּדְקָה שְׁגוּרָה לְהַתְּעִלּוֹת
38 ("הַתְּחִלָּה מִמִּתְחִלָּה") סְפִירוֹת הַמְּלֻכּוֹת לְבַחֲתִּינָה הַכְּתָר, וְהַמְשָׁכָה וְגִלְיוֹן אִירוֹ מִהַכְּתָר
39 הִיא שֶׁבְּכָדִי שִׁימְשָׁךְ הָאֵלֶּה לְמַטָּה עַד לְכַדִּי הַתְּחִלָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה
40 הַגִּשְׁמִי וְהַתְּחִלָּה שֶׁאֵין תְּחִלָּתָה לְמַטָּה מִמֶּנּוּ צְרִיכָה לְהִיטֵּת הַמְשָׁכָה
41 הַכְּתָר דּוּקָא שְׁלֵמָה מִסְדֵּר הַשְׁתַּלְשָׁלוֹת, כִּי, מִצַּד סֵדֶר

(10) ראה בשיחה שלאחרי המאמר, שזהו מאמר של אדמו"ר מהר"ש משנת תרל"ז, ד"ה הני כ"ו הודו כו'.*) (11) פסחים קיח, א. (12) אבות פ"ה מ"ב.

(*) מאמר זה לא נמצא לע"ע. וראה גם המשך יונתי תר"ם ס"ע טו ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

שיבואר להלן. ויבאור הענין בקצרה הוא, דבחינת חסד דאריך
בבחינת 'כתר' שלמעלה מעשר הספירות העליונות (שהן ב"סדר השתלשלות"
של האורות העליונים בסדר והדרגה) יש כמה עניינים ואחד מהם הוא בחינת
"אריך אנפין" (פנים ארוכות, היינו אור גדול והשפעה רבה, בשונה מהמידות
של עשר הספירות הנקראות "זעיר
אנפין", פנים קטנות, תואר המורה על
השפעה מוגבלת), שהוא בחינת
"אריך" חסד שלמעלה
מהשתלשלות, נקרא בשם
גדלה, לפי שענין הגדלה
הוא למעלה מסדר
השתלשלות דוקא, והינו,
שבסדר השתלשלות לא שייך
אמתית ענין הגדלה כי גדולה
אמתית היא גדולה עצמית
(אבסולוטית) ולא גדולה יחסית רק
לגבי בחינה קטנה יותר, שהרי בכל
ענין וענין של גדולה שייך
שיהיה יותר גדול ממנו, ואם
כן אין זה ענין הגדלות
לאמתתו אלא רק גדולה יחסית שלא
ראויה להיקרא גדולה, כי אם ענין
של קטנות, וענין הגדלה
לאמתו של דבר הוא למעלה
מהשתלשלות, דהינו בחינת
חסד דאריך שהוא חסד בלי גבול
ולכן הוא גדולה אמתית. וחסד זה
הוא הנקרא בשם חסדו של
הקדוש-ברוך-הוא וכאשר מהללים את
הקדוש-ברוך-הוא ואומרים "כי לעולם
חסדו" הכוונה לחסד דאריך, חסד ללא
גבול. ומכל-מקום למרות שמדובר
בחסד אין סופי ובלתי מוגבל כתיב¹⁴
לך הוי' הגדלה הגדולה (החסד
דאריך שהוא בלי גבול) היא שלך,
היינו, שגם בחינת גדלה
(בחינת החסד שלמעלה
מהשתלשלות) טפלה ובטלה
לך ואין לה חשיבות עצמית משלה,
דכיון שזהו אור וגלוי בלבד
ולא עצמותו של הקדוש-ברוך-הוא, הרי זה טפל ובטל לגבי
אין-סוף עצמו, ועל-זה אמרו רבותינו ז"ל¹⁵ במקום שאמה

בחסדו. וצריך להבין, מהו ענין אמירת כ"ו הודו בפרק זה
בספר תהלים על-ידי דוד המלך שהיה כמה וכמה דורות אחרי
מתן תורה ולמה ראה דוד להודות לקדוש-ברוך-הוא ולשבח אותו על כך
שזן ופרנס בחסדו את הדורות שקדמו למתן תורה? גם צריך להבין,
הלא בין הכ"ו הודו גו' כי
לעולם חסדו חשיב מונה דוד
גם ענינים שהיו לאחר מתן
תורה, ובה גופא - לא רק למכה
מצרים בכבוריהם וגו' כאשר
בני ישראל לקחו כבשים לקרבן פסח,
"נתקצבו בכורי מצרים אצל ישראל
ושאלום למה זה הם עושין כך, אמרו
להם זבח פסח הוא לה' שיהרג בכורי
מצרים. הלכו בכוריהם אצל אבותיהם
ואל פרעה לבקש מהם שישלחו את
ישראל ולא רצו ועשו בהכורות עימם
מלחמה והרגו הרבה מהם, וזהו שכתוב
למכה מצרים בכבוריהם" (שולחן ערוך
אדמו"ר הוקן אורח חיים סימן תל),
ואמנם נס זה שהיה ביציאת מצרים
התרחש בפועל לפני מתן תורה אבל
הוא קשור למתן תורה, אשר יציאת
מצרים הייתה הכנה למתן
תורה, אלא בין פסוקי הפרק יש
שבחים לקדוש-ברוך-הוא גם
לסיחון מלך האמורי ולעוג
מלך הבשן על נסים וחסדי ה'
שנעשו במלחמות של בני ישראל עם
סיחון ועם עוג, שהיו זמן רב
כארבעים שנה אחרי מתן תורה,
ואיך אפשר לומר שהיו שאלה
כ"ו הודו הם כנגד כ"ו דורות
שהיו קדם מתן תורה והרי הפרק
כולל גם "הודו" על חסדי ה' שנעשו
אחרי מתן תורה? גם צריך להבין
דייק הלשון זן אותם בחסדו,
חסדו דוקא. כלומר, מה הקשר
הפנימי של נושא זה למידת החסד
דווקא?
(ג) ויובן זה בהקדים ההפך
בין מקבלים הראשונים שהיו קוראים מידת החסד שלמעלה
בשם גדלה, ובין קבלת האר"ז¹³, שנקרא בשם חסד כפי

(13) ראה לקו"ת עקב יו, ד. מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ז"ל ע' קלד. אוה"ת וירא צ, א ואילך. ד"ה אם בחוקתי תשט"ז
פ"ד ואילך (תו"מ חט"ז ס"ע 271 ואילך). (14) דברי הימים-א כט, יא. (15) ע"פ מגילה לא, א. יל"ש תהלים רמז תשצד.
וראה סה"מ ה"ש"ת ע' 40. וש"נ.

פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

אני¹⁷, ועד שאמר על עצמו אם לא שויתי ודוממתי¹⁸ 45
לפסוק זה יש פירושים שונים ובתורת החסידות מפרשים שדוד המלך אמר 46
על עצמו שהוא בטל אל הקדוש-ברוך-הוא בתכלית הביטול עד כדי כך שהוא 47
חסר תנועה כדומם ("דוממתי"), שהוא תכלית הביטול (ומדובר בביטול 48
עמוק יותר מאשר הביטול הבא לידי 49
ביטוי בפסוקים "ואנכי תולעת ולא 50
איש" ר"כ עני ואביון אני"), ועל- 51
ידי הביטול שבו בחסד דאצילות, 52
נעשה פלי להמשכת בחינת 53
חסדו שלמעלה מסדר 54
השתלשלות שימשוך בסדר 55
השתלשלות.

ד) ובאור הענין על-פי 57
המבאר ב'לקוטי תורה'¹⁹ על 58
הפסוק²⁰ שימני כחותם על 59
לבך כחותם על זרועך, שיש 60
ב' בחינות חותם, חותם 61
שוקע וחותם בולט קיימות שתי 62
אפשרות ליצור חותמת של שעווה 63
(כפי שהיה נהוג בימי קדם לחתום 64
בקבוק או חבית וכן מכתב וכד' 65
בחותמת של שעווה כך ששלימות 66
החותמת מהווה הוכחה לכך שהכלי או 67
המכתב וכד' לא נפתחו עדיין): וכמו 68
על-דרך-משל כחותם למטה, 69
שפאשר מניחים חותם בולט 70
על השעווה כאשר האותיות או 71
הצורה שבחותמת בולטות אזי נעשה 72
בה בשעווה שקוע של האותיות או 73
הצורה שבחותמת, וכאשר 74
מניחים על השעווה חותם שוקע 75
שהאותיות או הצורה שבחותמת לא 76
בולטות אז יש בה שקעים של האותיות 77
והצורות הללו אזי נעשה שם על 78
השעווה בליטה. ועל-דרך-זה 79
יובן בעבודה הרוחנית, 80
שפאשר העבודה היא 81
בבחינת חותם בולט, שהוא 82
ענין האהבה פרשפי אש מתוך 83
צימאון ותשוקה לצאת ולהתנתק מכל 84
דבר שמונע מהרצון לדבוק באלוקות 85
ואהבה זו היא בבחינת רצוא 86
תשוקה להתעלות מלמטה למעלה ויציאה מגדר הפלים הרוחניים של 87
כוחות הנפש המגבילים את האור ואת הרצונות וכאשר האדם נמצא ב'רצוא' 88

מוצא גדלתו (בחינת גדלה שלמעלה מהשתלשלות) אתה 1
מוצא ענותנותו, שזוהי ענה והשפלה לגביה יתברך 2
שמשפיל את עצמו בבחינת גדלה כלומר, למרות שמדובר 3
בהשפעה ללא גבול ובהתגלות של אור אין סוף, לגבי הקדוש-ברוך-הוא 4
בעצמו זו השפלה ורק בגלל ענותנותו 5
(שהיא ללא גבול) הוא מוריד את 6
עצמו, כביכול, להתגלות זו של 'גדולה' 7
במידת החסד שלמעלה מהשתלשלות. 8
אף בפאשר החסד שלמעלה מסדר 9
השתלשלות הנקרא 'גדולה' יורד 10
לסדר השתלשלות ו-נמשך 11
באצילות, אזי נקרא בשם 12
חסד ולא בשם גדלה. 13
וכמבאר במקום אחר 14
בפרטיות יותר שהחסד 15
דאצילות נקרא חסד דמ"ה 16
והביטוי "מה" מסמל ביטול כלשון 17
הכתוב "ונחנו מה" (וכמבאר בחסידות 18
לגבי ענין החכמה אותיות "כוח 19
מ"ה"), להיות שהחסד הוא 20
מצד הביטול של המשפיע את 21
החסד, ועל-דרך שאנו רואים 22
באדם למטה, שדוקא מצד 23
הביטול של הנותן והמשפיע נמשך 24
השפעת החסד ואילו אדם גאה 25
וגס רוח לא משפיע משלו לאחרים. 26
והנה, בנוסף לכך שהביטול שבחסד 27
דאצילות הוא הגורם להשפעה, הרי 28
מצד הביטול שבבחינת חסד 29
דמ"ה, נעשה החסד שבעולם 30
האצילות, חסד שבסדר השתלשלות 31
פלי להמשכת והתגלות הגדלה 32
(חסד דאריך) שלמעלה 33
מהשתלשלות, היינו, 34
שבבחינת חסד דאריך נמשכת 35
ומתגלית בחסד דאצילות, מצד 36
הביטול שבה כמבאר בחסידות 37
שבכל הדרגות, הביטול הוא כלי 38
להשראת וגילוי אלוקות. 39
וזהו שאמר דוד הנביא אלה כ"ו 40
כי לעולם חסדו, כי דוד 41
המלך היה בתכלית הביטול, 42
כמו שכתוב שדוד המלך אמר על עצמו ביטויים שמבטאים את גודל 43
ועוצם הביטול שלו: ואנכי תולעת ולא איש¹⁶, כי עני ואביון 44

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מי גשמים, שְׁאֵהָבָה זוֹ שנמשלה למים היא מצד הבטול כאמור
 2 שכאשר האדם מבטל את מציאותו העצמית אהבתו לה' לא באה לידי ביטוי
 3 ברצון לצאת מגדרי מציאותו, וְגַם יש היבט נוסף שבגללו אהבת ה' של
 4 אברהם אבינו היתה מתוך ביטול - הָאֵהָבָה שֶׁלוֹ הִיְתָה בְּאִפְן שֶׁהִיָּה
 5 פָּלוּל בָּהּ גַּם מִדַּת הִירָאָה
 6 שְׁהוּא עֲנִין הַבְּטוּל בעוד
 7 שבאהבה קיים חשש שרגש האהבה
 8 יתן ביטוי למציאות האישית של האדם
 9 האוהב, היראה מטבעה גורמת ביטול
 10 וְלִכְן הַמְּשִׁיךְ אברהם אבינו עַל-
 11 יְדִיָּזָה על ידי אהבתו שהיתה מתוך
 12 ביטול אֶת הָאוֹר שֶׁלְמַעֲלָה
 13 מִסֵּדֵר הַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹת כמבואר לעיל
 14 שזה כוחו וענינו של הביטול. וְכִמּוֹ
 15 כֵּן יַעֲקֹב אָבִינוּ, בְּחִיר
 16 שֶׁבְּאֲבוֹת²³, הִיְתָה עֲבוֹדָתוֹ
 17 בְּתַכְלִית הַבְּטוּל, כִּמּוֹ
 18 שֶׁכְּתוּב²⁴ שיעקב אבינו אמר על
 19 עצמו קִטְנָתִי מִכָּל הַחֲסָדִים
 20 וּמִכָּל הָאֱמֶת (ואמירה זו נובעת
 21 מהביטול, כמבואר באגרת הקודש
 22 שבספר התניא, סימן ב, דיבורי-המתחיל
 23 קטנתי: "שבכל חסד וחסד שהקדוש"
 24 ברוך-הוא עושה לאדם צריך להיות
 25 שפל רוח במאד... שהיא קרבת אלוקים
 26 ממש ביתר שאת מלפנים וכל הקרוב
 27 אל ה' ביתר שאת והגבה למעלה מעלה
 28 צריך להיות יותר שפל רוח למטה
 29 מטה") שָׁזָהוּ כִּמּוֹ הַבְּטוּל
 30 דְּאֲבָרָהֶם אָבִינוּ. וְלִהְיֶיר,
 31 שֶׁבִּפְעַם הָרִאשׁוֹנָה נֶאֱמַר²⁵
 32 במאמר החסידות של הרבי מהר"ש
 33 משנת תרל"ז על מאמר חכמינו ד"ל
 34 "הני כ"ו הודו..." שֶׁהַבְּטוּל
 35 דִּיעֲקֹב הוּא כִּמּוֹ הַבְּטוּל
 36 דְּאֲבָרָהֶם אָבִינוּ ושווה לו בדרגה.
 37 וּבִפְעַם הַשֵּׁנִיָּה שהנושא נזכר
 38 באותו מאמר נֶאֱמַר שֶׁהַבְּטוּל דִּיעֲקֹב הוּא לְמַעֲלָה יוֹתֵר
 39 מִהַבְּטוּל דְּאֲבָרָהֶם. וְהִינוּ, שֶׁיַּעֲקֹב הוּא בְּחִינַת הַתַּפְאָרֶת,
 40 שְׁהוּא תַּכְלִית הַבְּטוּל ומדובר בביטול עמוק ונעלה יותר מאשר הביטול
 41 של אברהם כי אברהם הוא מידת החסד ויעקב הוא מידת התפארת שיש לה
 42 מעלה על מידת החסד, כמבואר להלן וְזָהוּ וְלִכְן דווקא יעקב אבינו אמר
 43 קִטְנָתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת וכיוון שיעקב מוכיר בצמוד

1 ובתשוקה להתשתחרר מההגבלות של הכלים, שְׁהוּא עֲנִין הַבְּלִיטָה כי
 2 הרצון והתשוקה הם ביטוי למציאותו של האדם ומבואר בלקוטי תורה
 3 שאהבה זו נמשלה להר הבולט מהמישור, הִנֵּה עַל-יְדִיָּזָה על ידי
 4 התעוררות אהבה מלמטה למעלה בדוגמת 'חותם בולט' נִמְשָׁךְ מִלְמַעֲלָה
 5 למטה בְּחִינַת חוֹתֵם שׁוֹקֵעַ,
 6 שֶׁהֵם הָאוֹרוֹת הַשְּׁקוּעִים 1 וִיצִיָּאָה מִגֶּדֶר הַכִּלִּים, שְׁהוּא עֲנִין הַבְּלִיטָה, הִנֵּה
 7 וּמִלְבָּשִׁים בְּכִלִּים, וְהוּא 2 עַל-יְדִיָּזָה נִמְשָׁךְ מִלְמַעֲלָה בְּחִינַת חוֹתֵם שׁוֹקֵעַ,
 8 בְּחִינַת הָאוֹר דְּסֵדֶר 3 שֶׁהֵם הָאוֹרוֹת הַשְּׁקוּעִים וּמִלְבָּשִׁים בְּכִלִּים, וְהוּא
 9 הַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹת. אָכֵל פֶּאֶשֶׁר 4 בְּחִינַת הָאוֹר דְּסֵדֶר הַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹת. אָכֵל פֶּאֶשֶׁר
 10 הַעֲבוּדָה הִיא בְּבִחִינַת חוֹתֵם 5 הַעֲבוּדָה הִיא בְּבִחִינַת חוֹתֵם שׁוֹקֵעַ, שְׁהוּא עֲנִין אֵהָבָה
 11 שׁוֹקֵעַ, שְׁהוּא עֲנִין אֵהָבָה 6 אֵהָבָה כְּמִים וּבְחִינַת הַשּׁוֹב שֶׁבֵּא מִצֵּד הַבְּטוּל,
 12 כְּמִים כְּלוּמָר שְׁעִינִיָּה הוּא הַעוֹנָג עַל 7 שְׁהוּא עֲנִין הַשְּׁקוּעַ, הִנֵּה עַל-יְדִי הַבְּטוּל נַעֲשֶׂה
 13 קֶרֶבֶת אֱלוּקִים (ולא התשוקה והצימאון 8 כְּלִי לְהַמְשִׁכַת בְּחִינַת חוֹתֵם בּוֹלֵט, שֶׁהֵם הָאוֹרוֹת
 14 הַתַּחֲלִיבוֹת וּבִרְעֵשׁ) וּבְחִינַת הַשּׁוֹב 9 שְׁבוֹלֵטִים וְלַמַּעֲלָה מִהַכִּלִּים, וְהוּא בְּחִינַת הָאוֹר
 15 וְהַתַּחֲלִבוֹת בְּכִלִּים (ולא היציאה 10 שֶׁלְמַעֲלָה מִסֵּדֶר הַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹת. וְזָהוּ שֶׁמְצִינֵנו
 16 מִהַגְדִּירִים) שֶׁבֵּא מִצֵּד הַבְּטוּל שֶׁל 11 בְּאֲבָרָהֶם אָבִינוּ, שֶׁהִיָּה הָאוֹהֵב הָרִאשׁוֹן, כִּמּוֹ
 17 הָאֵדָם לְאֱלוּקִים וְאִי מִתּוֹן בִּיטוּי 12 שֶׁכְּתוּב²¹ אֲבָרָהֶם אוֹהֵבִי, שֶׁעֲבוֹדָתוֹ בְּאֵהָבָה
 18 לְרִצּוֹנוֹת וּלְתַשׁוּקוֹת הָאִישִׁיּוֹת שֶׁלוֹ, 13 הִיְתָה בְּבִחִינַת הַשּׁוֹב דְּוָקָא, כְּמִאֲמַר²² זְכָר אָב
 19 שְׁהוּא עֲנִין הַשְּׁקוּעַ, הִנֵּה עַל- 14 נִמְשָׁךְ אַחֲרֵיךְ כְּמִים, שְׁאֵהָבָה זוֹ הִיא מִצֵּד
 20 יְדִי הַבְּטוּל נַעֲשֶׂה הָאֵדָם כְּלִי 15 הַבְּטוּל, וְגַם הָאֵהָבָה שֶׁלוֹ הִיְתָה בְּאִפְן שֶׁהִיָּה
 21 לְהַמְשִׁכַת אֱלוּקִים בְּנַפְשׁוֹ בְּרִגְוָה 16 פָּלוּל בָּהּ גַּם מִדַּת הִירָאָה שְׁהוּא עֲנִין הַבְּטוּל,
 22 הַרְבֵּה יוֹתֵר נַעֲלִית, שְׁתוּמֵשׁ וְתַתְּגַלָּה 17 וְלִכְן הַמְּשִׁיךְ עַל-יְדִיָּזָה אֶת הָאוֹר שֶׁלְמַעֲלָה
 23 בְּנַפְשׁוֹ בְּחִינַת חוֹתֵם בּוֹלֵט, 18 מִסֵּדֶר הַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹת. וְכִמּוֹ כֵּן יַעֲקֹב אָבִינוּ, בְּחִיר
 24 שֶׁהֵם הָאוֹרוֹת הַעֲלִיּוֹנִים 19 שֶׁבְּאֲבוֹת²³, הִיְתָה עֲבוֹדָתוֹ בְּתַכְלִית הַבְּטוּל, כִּמּוֹ
 25 שְׁבוֹלֵטִים וְלַמַּעֲלָה מִהַכִּלִּים 20 שֶׁכְּתוּב²⁴ קִטְנָתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת,
 26 וְאִינִים מוֹגְבִלִים בַּהֲגִדּוֹת וּבַהֲגַבּוֹת 21 שָׁזָהוּ כִּמּוֹ הַבְּטוּל דְּאֲבָרָהֶם אָבִינוּ. וְלִהְיֶיר,
 27 שֶׁל הַכִּלִּים, וְהוּא בְּחִינַת הָאוֹר 22 שֶׁבִּפְעַם הָרִאשׁוֹנָה נֶאֱמַר²⁵ שֶׁהַבְּטוּל דִּיעֲקֹב הוּא
 28 שֶׁלְמַעֲלָה מִסֵּדֶר הַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹת 23 כִּמּוֹ הַבְּטוּל דְּאֲבָרָהֶם אָבִינוּ. וּבִפְעַם הַשֵּׁנִיָּה
 29 נִמְצָא שֶׁהַתַּעוֹרְרוֹת הַמְּבִיאָה לִיְדֵי בִיטוּי 24 נֶאֱמַר שֶׁהַבְּטוּל דִּיעֲקֹב הוּא לְמַעֲלָה יוֹתֵר
 30 אֶת מִצִּיאוֹת הָאֵדָם (שֶׁמִּטְבַּע הַדְּבָרִים 25 מִהַבְּטוּל דְּאֲבָרָהֶם. וְהִינוּ, שֶׁיַּעֲקֹב הוּא בְּחִינַת
 31 הִיא מוֹגֵדֶרֶת וּמוֹגַבֶּלֶת), בְּחִינַת "חוֹתֵם" 26 הַתַּפְאָרֶת, שְׁהוּא תַּכְלִית הַבְּטוּל, וְזָהוּ קִטְנָתִי
 32 בּוֹלֵט" מִמְּשִׁיכָה אוֹרוֹת בְּמִדְרָה 27 מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת, בְּחִינַת חֶסֶד דְּקִשּׁוּט,
 33 וְהַגְבִּלָה, בְּחִינַת "חוֹתֵם בּוֹלֵט", וְאִילוֹ
 34 הַתַּעוֹרְרוֹת שֶׁנוֹבַעַת מִבִּיטוּל שֶׁל
 35 מִצִּיאוֹת הָאֵדָם, בְּחִינַת "חוֹתֵם שׁוֹקֵעַ" 38 וְזָהוּ שֶׁמְצִינֵנו בְּאֲבָרָהֶם אָבִינוּ, שֶׁהִיָּה הָאוֹהֵב הָרִאשׁוֹן הִינֵנו
 39 הָרִאשׁוֹן שְׁעִלּוֹ נֶאֱמַר שֶׁהִיא אוֹהֵב ה', כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב²¹ אֲבָרָהֶם אוֹהֵבִי,
 40 שֶׁעֲבוֹדָתוֹ בְּאֵהָבָה הִיְתָה בְּבִחִינַת הַשּׁוֹב דְּוָקָא אהבה מתוך עונג
 41 שֶׁנִּמְשָׁלָה לְמִים (בְּשׁוֹנָה מֵאֵהָבָה כְּרַשְׁפִּי אֵשׁ שֶׁהִיא בְּבִחִינַת "רִצּוֹא" וְתַשׁוּקָה
 42 בְּעוֹרֶת), כְּמִאֲמַר²² כִּפִּי שְׁאוּמִירִים בְּתַפִּילַת גֶּשֶׁם הַנֶּאֱמַרֶת בְּשִׁמְיִי עֲצַר
 43 זְכָר אָב אֲבָרָהֶם אָבִינוּ נִמְשָׁךְ אַחֲרֵיךְ בֵּאֵהָבָה כְּמִים וּבִזְכוּתוֹ מִבְּקָשִׁים

(21) ישע"י מא, ח. וראה רמב"ם הל' תשובה פ"י ה"ב. (22) נוסח תפלת גשם. (23) ב"ר פ"ע, א. זח"א ק"ט, ב. קמז, ב.
 (24) וישלח לב, יא. (25) במאמר ד"ה הני כ"ו הודו תרל"ז (שבעה ערה 10).

פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד

ביאור בדרך אפשר

1 לענין החסד את ענין האמת, מוכן שאין הכוונה למידת החסד סתם אלא,
2 **בְּחִינַת חֶסֶד דְּקָשׁוּט** חסד האמת (כי מידתו של יעקב היא מידת
3 התפארת שהיא מיוזג ושילוב של מידת החסד ומידת הגבורה גם יחד ולכן
4 היא נקראת מידת האמת כי כשמדובר במידת החסד סתם הרי מנקודת מבטה
5 של מידת הגבורה איננה הדרך הנכונה
6 וכך גם להיפך, אבל למידת התפארת
7 המשלבת את החסד ואת הגבורה ביחד
8 אין התנגדות ולכן היא מידת האמת)
9 **שֶׁהוּא תַּכְלִית הַבְּטוּל** יותר
10 מאשר מידת החסד סתם. **וְלֹכֵן גַּם**
11 **הַהִמְשָׁכָה שֶׁעַל־יְדֵי יַעֲקֹב קָו**
12 **הָאֲמִצְעִי הוּא אֹר עֲלִיּוֹן**
13 יותר כמבואר לעיל שההמשכה
14 וההתגלות מלמעלה למטה היא
15 בהתאם לאופי ודרגת ההתעוררות
16 מלמעלה למעלה (ולכן הביטול של
17 האדם המבטל את גרדי המציאות שלו
18 גורם להמשכת והתגלות אור אין סוף
19 למעלה מסדר השתלשלות) ומאחר
20 שבמידתו של יעקב יש מעלה לגבי
21 מידתו של אברהם, ההמשכה שנמשכת
22 כתוצאה ממנה נעלית יותר, **כִּידּוּעַ**
23 **שְׁקוּ הָאֲמִצְעִי** עשר הספירות
24 העליונות 'בנויות' בשלושה קוין.
25 חכמה, חסד ונצח – בקו הימין; בינה,
26 גבורה והוד – בקו השמאל; דעת,
27 תפארת ויסוד – בקו האמצעי שיש לו
28 מעלה מיוחדת לגבי שני הקווים
29 האחרים כי הוא משלב בתוכו ניגודים
30 (הדעת כוללת חכמה ובינה והתפארת כוללת חסד וגבורה ושילוב זה אפשרי
31 בכוח האין סוף שלמעלה מהספירות) ולכן דווקא הקו האמצעי **עוֹלָה עַד**
32 **הַכֶּתֶר²⁶**, **הֵיִינוּ בְּחִינַת פְּנִימִיּוֹת הַכֶּתֶר, דְּשָׁאֵר הַקּוֹיִן**
33 **מְגִיעִים רַק בְּחִיצוֹנִיּוֹת הַכֶּתֶר, וְקוּ הָאֲמִצְעִי מְגִיעַ**
34 **בְּפְנִימִיּוֹת הַכֶּתֶר** בכתר יש כמה עניינים ובאופן כללי הוא נחלק
35 ל"פנימיות" - הדרגה התחתונה באור אין סוף ו"חיצוניות" - הדרגה העליונה
36 בנאצלים והיותו שורש ומקור לעולם האצילות וקו האמצעי בכלל, וספירת
37 התפארת בכלל קשורים במיוחד לפנימיות הכתר.
38 **וְזֶהוּ גַם כֵּן מֵה שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל²⁷ לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם**
39 **רַךְ כְּקִנְיָה וְאֵל יִהְיֶה קָשָׁה כְּאֶרֶז, דִּהְיָה, אָדָם הוּא עַל שֵׁם**
40 **אֲדָמָה לְעִלְיוֹן²⁸** בפסוק הדבר נאמר כלפי מלך כָּל שֶׁהִתְנַאֵחַ וְחָשַׁב
41 לַעֲצֹמוּ שִׁבְיֻלָּתוֹ לְהִידְמוּת לֵאלוּקִים אֵךְ בְּחִסְדוֹת הַמוֹשֵׁג מִתְפָּרֵשׁ לְמַעֲלִיּוֹת,

ביאור בדרך אפשר

42 היינו שבמובן מסויים אכן קיים דמיון בין האדם לקדוש-ברוך-הוא והתואר
43 'אדם' נובע מהדמיון הזה, **שְׁמוּרָה עַל בְּחִינַת הַקִּדְשָׁה גּוּפָא, וּכְזָה**
44 **גּוּפָא** במושג 'אדם' במובן החיובי כפי שהוא בבחינת הקדושה **יֵשׁ ב'**
45 **אוֹפְנִים, רַךְ כְּקִנְיָה, וְקָשָׁה כְּאֶרֶז. קָשָׁה כְּאֶרֶז הֵם הַמִּדּוֹת**
46 **דָּתָהוּ, דָּתָהוּ הוּא גַם כֵּן**
47 **קִדְשָׁה, אָכֵל הַמִּדּוֹת דָּתָהוּ**
48 **הֵם מִדּוֹת תַּקִּיפוֹת** כמבואר
49 בחסידות שהמידות העליונות שבעולם
50 התווה (שכשרשו נעלה מעולם התיקון)
51 דומות למידות של האדם כפי שהם
52 מצד עצם נפשו, מבלי שיהיו נשלטות
53 על ידי השכל ולכן הן בתוקף רב,
54 **שֶׁכָּל מִדָּה הִיא בְּתַקְפָּה וְאִינָה**
55 **נוֹתֶנֶת מְקוֹם לְזוּלָתָהּ, וְלֹכֵן**
56 **בָּתָּהוּ הִיָּה וְיִמְלֹךְ וְיָקֻמַּת**
57 **וְיִמְלֹךְ²⁹** ככתוב בתורה (בפרשת
58 וישלח) שמלכי הגויים שְׁקָלְכוּ לפני
59 מלכי ישראל (כשם שתווה קדם
60 לתיקון). מלכו כך שמלכותו של האחד
61 לא נתנה מקום לשני ורק לאחר שמלך
62 אחד מת התאפשר לבא אחריו למלוך
63 וזאת משום שהמלכים הללו מסמלים
64 את המידות של עולם התווה שהן
65 מידות תקיפות שכל אחת מנגדת
66 לשנייה (בשונה ממידות של עולם
67 התיקון שמתאפיינות בכך שכל מידה
68 כלולה מחבתה כך שלמרות שהחסד
69 והגבורה, למשל, הן שני 'קוין' שונים,
70 יש בהם 'גבורה שבחסד' ו'חסד
71 שבגבורה') **וְתַכְלִית הָעֲבוּדָה הוּא שִׁיָּהָא הָאָדָם רַךְ כְּקִנְיָה, שִׁיָּהָם**
72 **הַמִּדּוֹת דְּתַקִּין שִׁישׁ בָּהֶם הַבְּטוּל** והמציאות וה'ציו' שלהם אינם
73 בתוקף כמו בעולם התווה, **וְלֹכֵן כָּל אֶחָד** מהמידות בעולם התיקון **סוֹבֵל**
74 **אֶת זוּלָתוֹ** ונותן מקום למציאות שונה ומנוגדת מהמציאות שלו.
75 **וּבְכַרְטִיּוֹת יוֹתֵר** עניין זה של חיבור בין מידות שונות קיים בפרט במידת
76 התפארת - **הוּא בְּחִינַת תַּפְאָרֶת דְּתַקִּין, דְּבְּחִינַת תַּפְאָרֶת הוּא**
77 **עֲקָר הַתַּקִּין** כי כאמור המאפיין המרכזי של תיקון לעומת תווה הוא
78 שבתיקון יש התכללות של מידות שונות ועניין זה מודגש ובוטל במיוחד
79 במידת התפארת שהיא לא רק התכללות של מידה אחת באחרת אלא שילוב
80 ומיוזג מושלם בין חסד וגבורה, **וְתַפְאָרֶת הוּא עֲנִין הַהִתְפַּלְלוּת**
81 **שְׁכּוּלָל ב' הַפְּכִים מִצַּד תַּכְלִית הַבְּטוּל** כמשל שני שרים שברוך
82 כלל יש ביניהם חילוקי דעות אבל כאשר הם עומדים בפני המלך הם

(26) ראה לקו"ת מסעי צו, ב. תר"ח נח סה, ב. המשך תער"ב ח"א פרק קיד. ועוד. 27) תענית כ, ב. וראה ד"ה לעולם יהא אדם תש"ג (סה"מ תש"ג ע' 72 ואילך). ד"ה והי' שארית יעקב דש"פ בלק שנה זו. 28) לשון הכתוב – ישע' יד, יד. ספר עשרה מאמרות מאמר אם כל חי ח"ב פל"ג. של"ה ג, א. כ, ב. ועוד. 29) ראה ל"ת להאריז"ל ס"פ וישלח. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 מתבטלים מכל וכל וההבדלים ביניהם לא ניכרים כלל, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
2 הודות לביטול נִמְשָׁךְ אור נַעֲלָה בְּיֹתֵר כּאמור שאור אין סוף
3 ("פנימיות הכתר") מאיר דווקא במידת התפארת. וְזֶהוּ גַם כֵּן מֵה
4 שְׁתּוֹבָב³⁰ נושָׂא עֶזְוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע לְשֹׂאֲרֵית נַחֲלָתוֹ, לְמִי
5 שְׁמָשִׁים עֲצָמוֹ כְּשִׁירִיִּים³¹,
6 דְנוּשָׂא עֶזְוֹן וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע
7 הֵם י"ג מִדּוֹת הֶרְחָמִים
8 שְׁלֹמֶעֱלָה מִסְדֵּר הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת
9 (כפי שמובא גם ב'סדר תשלך'
10 במחזור נוסח חב"ד כיצד י"ג המידות
11 ה' ה' אל רחום וחנן וכו' נרמזות
12 בפסוק "מי אֶל כְּמוֹן נושא עון וגו'),
13 וְהַכְּלִי לְהַמְשִׁכֵּת בַּחֲנִינֵת י"ג
14 מִדּוֹת הֶרְחָמִים שְׁלֹמֶעֱלָה
15 מִסְדֵּר הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת הוּא עֲנִנָן
16 הביטול של המציאות העצמית בבחינת
17 מְשִׁים עֲצָמוֹ כְּשִׁירִיִּים, וְכַנֶּ"ל
18 שֶׁהַבְּטוּל הוּא כְּלִי לְהַמְשִׁכֵּת
19 הָאֵזֶר שְׁלֹמֶעֱלָה מִסְדֵּר
20 הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת. וְאֵף שֶׁהָאֵזֶר
21 שְׁלֹמֶעֱלָה מִסְדֵּר הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת
22 אֵין בּוֹ מְדִידָה וְהַגְבָּלָה כָּלֵל,
23 לכאורה יש מקום לשאול על האמור
24 על-על: מהי הסיבה לכך שהאור
25 שלמעלה מסדר השתלשלות נמשך
26 דווקא על ידי הביטול והרי מדובר
27 באור בלי גבול שגם ההתפשטות
28 וההארה שלה אמורה להיות בלי גבול
29 כידוע שאור אין סוף נמשך "למטה
30 מטה עד אין קץ"? הִנֵּה הַמַּעֲנֵה עַל
31 כֵּךְ הוּא - זֶהוּ מִצַּד הָאֵזֶר
32 עֲצָמוֹ, הֵינִינוּ, שִׁי"ג מִדּוֹת
33 הֶרְחָמִים כְּמוֹ שֶׁהֵן מִצַּד
34 עֲצָמָן אֵין בִּהֶן הַגְבָּלוֹת כָּלֵל,
35 ויכולות להמשיך בכל מקום,
36 גם בדרגות הכי נמוכות וגם לאדם
37 שאֵינוּ בביטול אֲבָל מִצַּד
38 הַמְּקַבֵּל, הָרִי הָאֵדָם צִרְיָן
39 לְהִיּוֹת כְּלִי רֹאֵי לְזֶה כִּדֵּי שֶׁהָאֵזֶר
40 הָבֵא מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה יִקָּלֵט בּוֹ ויחדור
41 בּוֹ בַּפְּנִימִיּוּת וְלֹא יִישָׁא 'סוֹבֵב'
42 ר'מקו' מלמעלה, שֶׁזֶהוּ
43 שְׁנִקְרָאִים בְּשֵׁם י"ג מְכִילִין
- מִדּוֹת דְּרַחֲמֵי שֶׁל רַחֲמִים, מְכִילִין גַּם מְלִשׁוֹן כָּלִים, הֵינִינוּ אִוֵּרוֹת
שֶׁהֵם מִצַּד עֲצָמָן אֵין בְּלִי גְבוּל אֲבָל כִּדֵּי לְהֹאִיר לְאָדָם וּלְחַדּוֹר בּוֹ בַּפְּנִימִיּוּת
יֵשׁ צוּרֵךְ שֶׁהָאִוֵּרוֹת 'תְּלַבְּשׁוּ' בְּכָלִים וְהַכְּלִי לְזֶה הוּא הַבְּטוּל
שְׁמָשִׁים עֲצָמוֹ כְּשִׁירִיִּים (להיות "רך כקנה", כנ"ל). וְזֶהוּ גַם כֵּן
עֲנִנָן הַתְּשׁוּבָה, שְׁעַל-יְדֵי
נִמְשָׁךְ הָאֵזֶר שְׁלֹמֶעֱלָה מִסְדֵּר
הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת לְתַקֵּן כָּל מֵה
שֶׁנִּפְגַּם בְּסִדֵּר הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת
שֶׁגַם בַּעֲנִינֵי הַתְּשׁוּבָה, הַבְּטוּל שֶׁל
הָאֵדָם הוּא הַגּוֹרֵם אֶת הַמְּשַׁכֵּת הָאֵזֶר
שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת. דְּהִנֵּה,
רַמ"ח מִצּוֹת-עֲשֵׂה הֵן רַמ"ח
אֲבָרִין דְּמִלְּפָא³² הַקְדוּשִׁי-בְּרוּךְ-
הוּא נִמְשָׁל לְגוֹף שִׁישׁ בּוֹ, כְּבִיכּוֹל,
רַמ"ח אֲבָרִים, וְכֵל אַחַת מִהַמְּצוּוֹת
מִמְּשִׁכָה אִוֵּרוֹת עֲלִיּוֹנִים מֵאֲחַד
מֵה'אֲבָרִים' הָעֲלִיּוֹנִים, וְכַאֲשֶׁר
הָאֵדָם עוֹבֵר עֲבָרָה, הִנֵּה עַל-
זֶה נִאֲמַר³³ הַפּוֹשְׁעִים בִּי,
בְּגוֹפָא דְּמִלְּפָא, וְהַעֲבִירָה גּוֹרֵמַת
פָּנָם, כְּבִיכּוֹל ב'אֲבָרִים' הָעֲלִיּוֹנִים
וּמְכַל-מְקוֹם, הִנֵּה עַל-יְדֵי
הַתְּשׁוּבָה מִתְּתַקְּנִים כָּל
הַפְּגָמִים, וְהֵינִינוּ, לְפִי שְׁעַל-
יְדֵי הַתְּשׁוּבָה נִמְשָׁךְ הָאֵזֶר
שְׁלֹמֶעֱלָה מִסְדֵּר הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת
שֶׁבּוֹ לֹא נִצָּר פָּגַם מִלְּמַלְכִּילָה וְכַאֲשֶׁר
אִזְּזֵה מִתְּגַלָּה הַפָּגַם נִתְקַן, וְהָרִי
עֲנִנָן הַתְּשׁוּבָה הוּא בְּטוּל
וְשִׁבְרָה (צוּבְרָא כְּנִקְיִיט) שֶׁל
הָאֵדָם, שְׁדוּקָא עַל-יְדֵי-זֶה
הַבְּטוּל וְה'שְׁבִירָה' מְמַשְׁכִּים אֶת
הָאֵזֶר שְׁלֹמֶעֱלָה מִסְדֵּר
הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת, עַד שֶׁבְּמִקוֹם שְׁבַעֲלִי תְּשׁוּבָה
שְׁבַעֲלִי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים אֵין
צִדִּיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים
לְעַמּוֹד³⁴, לְפִי שֶׁהַצִּדִּיקִים אֵין
לָהֶם כָּלִים לְקַבֵּל הָאֵזֶר הַנִּעְלָה,
הָאֵזֶר שֶׁלְּמַעְלָה מִסְדֵּר הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת
שֶׁנִּמְשָׁךְ לְבַעֲלִי תְּשׁוּבָה' עַל-
יְדֵי הַבְּטוּל שְׁבַעֲלִי, שֶׁהוּא
הַבְּטוּל הַכְּלִי לְהַמְשִׁכֵּת וְקִלְטֵת
הָאֵזֶר שֶׁלְּמַעְלָה מִסְדֵּר הַשְּׁתַּלְשּׁלוֹת.

(30) מיכה ז, יח. (31) ר"ה יז, ב. סנהדרין קיא, ב. וראה אוה"ת שבעה ערה 13. (32) תניא רפכ"ג בשם התיקונים. — ראה תקו"ז

ת"ל (עד, סע"א). (33) ישע"י סו, כד. זח"ב פה, ב. (34) ברכות לד, ב.

פור נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד

ביאור בדרך אפשר

1 (ה) אָמַנְם אָף שְׁנַתְבָּאָר לְעִיל שְׁהַפְּלִי לְהַמְשִׁכַת הָאוֹר
2 שְׁלִמְעֵלָה מְסַדֵּר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת הוּא עֲנֵן הַתְּשׁוּבָה, וְהָרִי עָקָר
3 הַתְּשׁוּבָה הִיא בָּלָב³⁵, הֵינּוּ הַחֲלָטָה נִפְשִׁית שֶׁתּוֹכְנָה הוּא חֲרָטָה עַל
4 הָעֵבֶר עַל הַחֲטָא שֶׁנַּעֲשָׂה בַּעֲבֹר וְקִבְּלָה עַל לְהַפָּא שְׁלֵא לַחֲזוֹר וּלְחַטּוֹא

5 בַּעֲתִיד, מִכָּל־מָקוֹם, לְמִרְתָּ שׁוּחַ

6 (ה) אָמַנְם אָף שְׁנַתְבָּאָר לְעִיל שְׁהַפְּלִי לְהַמְשִׁכַת
7 הָאוֹר שְׁלִמְעֵלָה מְסַדֵּר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת
8 הוּא עֲנֵן הַתְּשׁוּבָה, וְהָרִי עָקָר הַתְּשׁוּבָה הִיא
9 בָּלָב³⁵, חֲרָטָה עַל הָעֵבֶר וְקִבְּלָה עַל לְהַפָּא,
10 מִכָּל־מָקוֹם, לֹא מְסַפִּיק הַבְּטוּל שְׁבָלָב
11 יְהִי בְּמַעֲשֵׂה בְּפֹעַל דְּוָקָא,
12 דְּכִינֵן שְׁתַּכְלִית הַפְּנֹנָה הִיא
13 שְׁיִמְשֹׁף הָאוֹר שְׁלִמְעֵלָה מְסַדֵּר
14 הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת לְמִטָּה בְּנִל שְׁתַּכְלִית
15 בְּרִיאַת הָעוֹלָם הִיא שֶׁהָאוֹר הָאֱלוֹקִי
16 יוֹמֶשֶׁן וְיִתְגַּל בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְכֵן הִנֵּה
17 גַּם הַפְּלִי לְהַמְשִׁכַת הָאוֹר
18 שֶׁהוּא הַבְּטוּל שֶׁל הָאָדָם, צָרִיךְ
19 לְהִיטֵב בְּמַעֲשֵׂה דְּוָקָא וְלֹא רָק
20 בָּלָב, וְהוּא עֲנֵן הַבְּטוּל
21 שְׁבַעֲשִׁית הַצִּדְקָה שֶׁהִיא מִצְוָה
22 שְׁבַע הַבְּטוּל שֶׁל הַעוֹשֶׂה אֶת הַמִּצְוָה
23 בָּא לִידֵי בִיטוּי מִיּוֹדֵד כְּמוֹסָבֵר לְעִיל
24 בְּתַחֲלִית הַמַּאמֵר "שֶׁחֲסֵד הוּא מִצְוָה
25 הַבְּטוּל וְעַל דֶּרֶךְ שֶׁאֵינוֹ רוֹאִים בָּאָדָם
26 לְמִטָּה שְׁדוּקָא מִצְוָה הַבְּטוּל נִמְשָׁךְ
27 הַשְּׁפָעַת הַחֲסֵד".

28 וְזֶהוּ מָה שְׁכָתוּב³⁶ וְיִלְבֹּשׁ
29 צִדְקָה בְּשָׂרִיו וְכוֹבֵעַ יְשׁוּעָה
30 בְּרֹאשׁוֹ לְפִי פִשְׁטוֹ הַנִּבְיָא יִשְׁעִיהוּ
31 אוֹמֵר שֶׁהַקְדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יוֹשִׁיעַ אֶת
32 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (וַיִּנְקֹם בְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם)
33 כְּמִשַּׁל הַגִּבּוֹר הַיּוֹצֵא לְמַלְחָמָה וְלֹבֵשׁ
34 שְׂרִיץ וְכֵן "יִלְבֹּשׁ" הַקְדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
35 כְּבִיכּוֹל אֶת הַצִּדְקָה שֶׁנַּעֲשֶׂה עִם בְּנֵי
36 יִשְׂרָאֵל וְאֵת הַיְשׁוּעָה יַחֲבוֹשׁ לְרֹאשׁוֹ,
37 כְּבִיכּוֹל, כְּמוֹ גִּבּוֹר שֶׁחֹבֵשׁ לְרֹאשׁוֹ
38 כּוֹבֵעַ (וְכֵן "וְיִלְבֹּשׁ בְּגָדֵי נֶגֶם תִּלְבַּשׁ"
39 וַיַּעַז כְּמַעֲלֵל קָנָה" כְּדִי לִנְקוֹם בְּגוֹיִם),

40 דְּהִנֵּה, לְפִי פְּנִימִיּוֹת הַדְּבָרִים - כּוֹבֵעַ יְשׁוּעָה הוּא בְּחִינַת תּוֹרָה
41 שְׁבָעֵל־פָּה, וְכִמּוֹ שְׁנַתְבָּאָר לְעִיל³⁷ בְּעֲנֵן אֲנִי חוֹמָה זֹאת
42 תּוֹרָה³⁸, שְׁתוֹרָה שְׁבָעֵל־פָּה הִיא בְּחִינַת בֵּית, מִקִּיף הָרְחוֹק
43 בְּשׁוֹנָה מִלְּבוּשׁ, בְּגָד, שֶׁגַּם הוּא לֹא נִכְנָס בְּפְנִימִיּוֹת הָאָדָם כְּמוֹ מוֹזֵן אֵלָּא

ביאור בדרך אפשר

44 'מִקִּיף' מַעֲלִיו אֲבָל הוּא 'מִקִּיף הַקְּרוֹב' שֶׁהָרִי הַבְּגֵד מוֹתָאם לְפִי מִידוֹתָיו שֶׁל
45 הָאָדָם (וּבַעֲבוּרַת הָאָדָם הַכּוֹנֵנָה לְמִצְוֹת) וְאִילוּ בְּחִינַת בֵּית ('מִקִּיף הָרְחוֹק')
46 יֵשׁ לָהּ מַעֲלָה לְעוֹמֶת הַלְבוּשׁ ('מִקִּיף הָרְחוֹק'): כִּיּוֹן שֶׁהַמִּצְוֹת (לְבוּשׁ, מִקִּיף
47 הַקְּרוֹב) הֵם בְּדָבָרִים גְּשָׁמִיִּים יֵשׁ צוּרֵךְ בְּשִׁמְדָּה שֶׁלֹּא יִתְעַרְבוּ בְּכָךְ דְּבָרִים לֹא
48 רְצוּיִים מִצְד הַסְטֵר־אַחֲרָא וְזוֹ הַמַּעֲלָה

49 שֶׁל בְּחִינַת בֵּית שְׁשׁוּמְרַת לֹא רָק
50 אֶת רֵיחַ בּוֹגְדִיו עַל הַפְּסוּק "וַיִּרַח
51 (יִצְחָק) אֶת בְּגָדֵיו (שֶׁל עִשָׂו) וַיְבָרְכֵהוּ"
52 דְּרִשׁוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל "אֵל תִּקְרִי בְּגָדֵיו
53 אֵלָּא בּוֹגְדֵיו", שֶׁהוּא עֲנֵן עֲבוּדָה
54 'בְּעָלִי תְּשׁוּבָה' (כְּהַמְשֵׁךְ דְּבָרֵי
55 חֲכָמֵינוּ ז"ל שֶׁהַבְּרִיּוֹנִים שֶׁבִּשְׁכּוֹנָתוֹ שֶׁל
56 ר' זִירָא חֲזָרוּ בְּתִשְׁבּוּחַ, אֵלָּא גַּם
57 אֶת רֵיחַ בּוֹגְדֵיו, שֶׁהוּא עֲנֵן
58 עֲבוּדָה הַצִּדִּיקִים, דְּהַשְׁמִירָה
59 לְכָל הָעֲנִינִים וְלֹכַל סוּגֵי הַלְבוּשִׁים
60 הִיא עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַבֵּית -
61 תּוֹרָה שְׁבָעֵל־פָּה שְׁמוֹסִיפָה גְּדִירִים
62 וְסִיגִים עַל הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב. וְכִשֶּׁם
63 שֶׁהִבִּית שׁוֹמֵר הֵן עַל הַבְּגָדִים שֶׁהִיוּ
64 נִקִּיִּים וְלֹא יִתְעַרְבוּ בָּהֶם דְּבָרֵי לֹא רְצוּי
65 וְהֵן עַל הָאָדָם עֲצוּמוֹ, כֵּךְ הַתּוֹרָה שֶׁבַעֲל
66 פֶּה שׁוֹמֵרֶת שֶׁהַמִּצְוֹת יִהְיוּ לֵאלֹל פְּנִיּוֹת
67 צִדְקִית וְרִצּוֹנוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת לֹא רְצוּיֹת,
68 וּבְתוֹרָה שְׁבָעֵל־פָּה גּוֹפָא הָרִי
69 זֶה עַל־יְדֵי סֵדֶר נִזְיָקִין, דְּרַב
70 יְהוּדָה כּוֹלְהוּ תְּנוּנֵי בְּנִזְיָקִין
71 הָיָה³⁹ כֹּל מִשְׁנֵתוֹ וְלִימּוּדוֹ הִיוּ בְּסֹדֶר
72 נִזְיָקִין מִתּוֹךְ שֶׁשָּׁה סֹדֵר הַמִּשְׁנָה
73 שֶׁבְּתוֹרָה שֶׁבַעֲל פֶּה, וְזֶהוּ כּוֹבֵעַ
74 יְשׁוּעָה שֶׁהוּא סֵדֶר נִזְיָקִין,
75 בְּדִרְשָׁת חֲכָמֵינוּ ז"ל⁴⁰ עַל
76 הַפְּסוּק⁴¹ וְהִיא אֲמוֹנָת עֲתִד
77 חֲסֵן יְשׁוּעוֹת, שֶׁבְּפְסוּק זֶה נִמְזָם
78 שֶׁשֶׁת סֹדֶר מִשְׁנָה וּמִתּוֹכָם יְשׁוּעוֹת
79 זֶה סֵדֶר נִזְיָקִין, דְּלִמּוּד סֵדֶר
80 נִזְיָקִין הוּא בְּבְחִינַת לְהוֹשִׁיעַ
81 מִשְׁוֹפְטִי נִפְשׁוֹ⁴². אֲבָל אֶף־
82 עַל־פִּיכֵן, לְצוּרֵךְ הַשְּׁמִירָה וְהַהֲגָנָה
83 מִפְּנֵי הַדְּבָרִים הַבְּלָתִי רְצוּיִים לֹא מְסַפִּיק לְמּוֹד תּוֹרָה שְׁבָעֵל־פָּה
84 בְּלָבָד, אֵלָּא צָרִיךְ לְהִיטֵב מַעֲשֵׂה הַצִּדְקָה, שֶׁזֶּהוּ מָה שֶׁנֶּאֱמָר
85 וְיִלְבֹּשׁ צִדְקָה בְּשָׂרִיו כְּמִגֵּן, דְּאֲמַתִּית הַשְּׁמִירָה לְכָל הָעֲנִינִים
86 שְׁלֵא יְהִיָּה שׁוֹם יְנִיקָה כּו', הָרִי זֶה עַל־יְדֵי מַעֲשֵׂה הַצִּדְקָה

(35) תניא פכ"ט (לו, ב.) אגה"ק ס"י (קטו, ב.) (36) ישע"י נט, יז. (37) ד"ה פדה בשלום די"ט כסלו פ"ד ואילך) (לעיל ע' 200 ואילך). (38) פסחים פז, א. (39) ברכות כ, א. (40) שבת לא, סע"א. (41) ישע"י לג, ו. (42) תהלים קט, לא.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 דִּקְא, וְזֶה וּלְבַשׁ צִדְקָה כְּשֵׁרִיוֹן, שֶׁהַצִּדְקָה נַעֲשִׂית שְׁרִיוֹן
2 לְהֵגֵן מִהֲחִיצוֹנִים.
3 וּבִפְרָטִיּוֹת יוֹתֵר, דִּהְיָה⁴³, שְׁרִיוֹן בְּגִשְׁמִיּוֹת עָשׂוּי (בדרך כלל
4 מנחשת) בצורה של קְשָׁשִׁים עַל נְקָבִים. וְכֵמוּ כֵן יוֹכֵן בְּעֵנָן
5 מַעֲשֵׂה הַצִּדְקָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה
6 נַעֲשִׂים נְקָבִים בְּלִבּוֹשׁ הָעֲלִיוֹן
7 שלא יעלים ויכסה לגמרי אלא יהיו בו
8 'חורים' שדרכם האור יוכל לבקוע
9 ולצאת ולהאיר, וְעַד לְהַמְשִׁכַת
10 הָאֵזֶר לֵאלֹא הַגְּבֻלָּה כְּמוֹ שְׂאִינוֹ
11 מְלַבֵּשׁ בְּלִבוֹשִׁים כָּלָל, דְּכֹאֶשֶׁר
12 הָאֵזֶר מְלַבֵּשׁ בְּלִבוֹשִׁים הָרִי
13 הוּא בְּהַגְבָּלָה, וְאֵז יָכוֹל לְהִיּוֹת
14 נִמְשָׁךְ רַק בְּעוֹלָמוֹת הַרוּחָנִיִּים
15 וְלֹא בְּעוֹלָם הָהָא הַגִּשְׁמִי שְׂאִינוֹ
16 כָּלִי לְקַלּוֹט אֶת הָאֵזֶר הַבִּלְתִּי מוֹגְבֵל,
17 וּבִכְדֵי שְׂמִימָשׁף הָאֵזֶר לְמִטָּה
18 הָרִי זֶה עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂה הַצִּדְקָה
19 דִּקְא כַּמְבוּאֵר לַעֲלִי בְּאִרְכּוֹת. וְלָכֵן
20 לֹא מִסְפִּיק הָאֵזֶר שְׁלִמְעָלָה
21 מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת שְׁנִמְשָׁף עַל-יְדֵי
22 תוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי וְהַבְטוֹל
23 דִּתְשׁוּבָה שֶׁהֵם עֲנִיִּים רוּחָנִיִּים, כִּי
24 לְהִיּוֹתוֹ אֵזֶר הַמְּלַבֵּשׁ
25 בְּלִבוֹשִׁים, אֵינוֹ יָכוֹל לְהִיּוֹת
26 נִמְשָׁךְ לְמִטָּה אֲלֵא רַק בְּעוֹלָמוֹת
27 רוּחָנִיִּים כִּיוֹן שְׁפִעוּלוֹת רוּחָנִיּוֹת
28 מִמְשִׁיכוֹת אֵזֶר מוֹגְבֵל בְּמַהוּתוֹ וּבְמִידַת
29 הַהִתְפַּשְּׁטוֹת וְהַהֲאָרָה שְׁלֹ, וְדִקְא
30 עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂה הַצִּדְקָה נִמְשָׁךְ
31 הָאֵזֶר עַל-יְדֵי הַנְּקָבִים
32 שֶׁמֵּאֲפָרִשִׁים לְאֵזֶר לְבָקוּעַ מִבְּעַד
33 לְבוֹשִׁים, הֵינֵנוּ בְּלֹא לְבוֹשִׁים
34 הַמְּסִתִּירִים, שְׂאִין בּוֹ שׁוֹם
35 הַגְּבֻלוֹת כָּלָל, וְנִמְשָׁךְ עַד
36 לְמִטָּה מִטָּה.
37 אָמֵנָּה מִצַּד שְׁנֵי כֹאֶשֶׁר הַמְּשִׁכַת
38 הָאֵזֶר הִיא בְּלִי לְבוֹשִׁים יֵשׁ בִּכֵּךְ
39 גַּם חֲסוֹרִין כִּי, אָפְשֶׁר שְׁתַּהֲיֶה מִזֶּה
40 יְנִיקָה לְחִיצוֹנִים כִּי כֹאֶשֶׁר הַהֲאָרָה
41 הִיא בְּלִי גְבוּל יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שֶׁגַּם הַקְּלִיפּוֹת
42 וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא הַנִּקְרָאִים 'חִיצוֹנִים' (כִּי
43 הֵם מִחוּץ לְגְבוּל הַקְּדוּשָׁה) יִנְקוּ מִמֶּנָּה.
- 1 וְעַל-זֶה הוּא עֲנִין הַקְּשָׁשִׁים שֶׁעַל הַשְּׁרִיוֹן שֶׁהֵם דּוֹמִים לְקִשְׁקֵשֵׁי הָרֶג
2 וּמִגִּינִים שֶׁלֹא יִכְנָס חֵץ בְּנִקְבֵיהֶם, דִּהְיָנוּ שְׁחוּזֵר וּמֵאִיר אֹר הַמְּקִיף
3 וְסוֹתָם אֶת הַנְּקָבִים, שְׂמִימָשׁף הָאֵזֶר בְּמִקוֹם הָרְאִי, בְּקִרְשָׁה
4 דִּקְא כְּלוּמֵר, הַנְּקָבִים שֶׁנִּצְרְרוּ עַל יְדֵי מַעֲשֵׂי הַצִּדְקָה חֲחוּרִים וְנִסְתָּמִים כְּדִי
5 שֶׁחִיצוֹנִים לֹא יוֹכְלוּ לְקַבֵּל יְנִיקָה
6 מֵהָאֵזֶר הַשּׁוֹפֵעַ דֶּרֶךְ הַנְּקָבִים, כִּי בָּאֵר
7 'מְקִיף' הַקְּלִיפּוֹת וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא לֹא
8 יִכְלוּ לְקַבֵּל. וְזֶה וּלְבַשׁ צִדְקָה
9 כְּשֵׁרִיוֹן, שֶׁעַל-יְדֵי מַעֲשֵׂה
10 הַצִּדְקָה מִתְּחַדָּשִׁים ב' עֲנִינִים,
11 הַמְּשִׁכַת הָאֵזֶר לְמִטָּה בְּעוֹלָם
12 הָהָא שֶׁהִיא תַּכְלִית הַבְּרִיאָה,
13 וְשֶׁהַמְּשִׁכָּה תַּהֲיֶה לְמִקוֹם
14 הָרְאִי דִּקְא וְלֹא לְחִיצוֹנִים.
15 (ו) וְזֶה גַּם כֵּן תִּכְן בְּקִשְׁת
16 מִלְּשָׁה כֹּאֶשֶׁר בִּיקֵשׁ מִהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ
17 הוּא לְסַלּוֹת וּלְמַחֲלוֹל לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל עַל
18 חֲטֵא הַעֲגָל זְכוֹר לְאַבְרָהָם גו',
19 וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ⁴⁴, דְּכִיּוֹן
20 שְׂמִימָשׁף פֶּעַל הַמְּשִׁכַת י"ג
21 מִדּוֹת הַרְחִמִים שְׁלִמְעָלָה
22 מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת כַּמְפּוּרֵשׁ בְּתוֹרָה
23 בְּפִסְקִים אֵלֶּה שֶׁל "וַיַּחַל מֹשֶׁה" וְגו'
24 (בְּפִרְשֵׁת כִּי תִשָּׂא), הָרִי מִצַּד
25 הַמְּשִׁכַת הָאֵזֶר שְׁלִמְעָלָה
26 מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת אָפְשֶׁר שְׂמִימָשׁף
27 הָאֵזֶר גַּם לְמִקוֹם שְׂאִינוֹ רְאִי,
28 וְעַל-זֶה הֵיטָה בְּקִשְׁתוֹ, זְכוֹר
29 לְאַבְרָהָם וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ,
30 וְכֵן לְשִׁאבְרָהָם הֵיטָה בְּתַכְלִית
31 הַבְּטוֹל, וְכֵמוּ שְׁפִתוֹב⁴⁵
32 שֶׁאֲבָרָהם אֲבִינוֹ אִמְרוּ עַל עֲצֻמוֹ וְאָנְכִי
33 עָפְרָא וְאָפְרָא, שְׂאֵפְרָא הוּא יְסוֹד
34 הָעָפְרָא (דּוֹמֵם) שְׁנִשְׂאָר אַחֲרֵי
35 שְׂרִפַּת הָעֵץ⁴⁶ שֶׁכֵּן כֹּאֶשֶׁר דָּבַר

דִּקְא.

- 1 (ו) וְזֶה גַּם כֵּן תִּכְן בְּקִשְׁת מִלְּשָׁה זְכוֹר לְאַבְרָהָם גו', וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ⁴⁴, דְּכִיּוֹן
2 שְׂמִימָשׁף פֶּעַל הַמְּשִׁכַת י"ג מִדּוֹת הַרְחִמִים שְׁלִמְעָלָה מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת,
3 הָרִי מִצַּד הַמְּשִׁכַת הָאֵזֶר שְׁלִמְעָלָה מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת אָפְשֶׁר שְׂמִימָשׁף הָאֵזֶר גַּם
4 לְמִקוֹם שְׂאִינוֹ רְאִי, וְעַל-זֶה הֵיטָה בְּקִשְׁתוֹ, זְכוֹר לְאַבְרָהָם וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ,
5 וְכֵן לְשִׁאבְרָהָם הֵיטָה בְּתַכְלִית הַבְּטוֹל, וְכֵמוּ שְׁפִתוֹב⁴⁵ וְאָנְכִי עָפְרָא וְאָפְרָא
6 הוּא יְסוֹד הָעָפְרָא (דּוֹמֵם) שְׁנִשְׂאָר אַחֲרֵי שְׂרִפַּת הָעֵץ⁴⁶, וְגַם יַעֲקֹב הֵיטָה בְּתַכְלִית
- (43) ראה אגה"ק ס"ג ד"ה וילבש צדקה כשריון. וראה גם המשך יונתני הנ"ל ס"ע סב ואילך. (44) תשא לב, יג. (45) וירא יח, כז. וראה תניא אגה"ק ס"ו. (46) חסר קצת (המו"ז).

פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 נשרף ארבעת היסודות מהם מורכב כל דבר (אש, רוח, מים עפר) מתפרקים
2 ונפרדים ויסוד העפר נהפך לאפר, וגם יעקב היה בתכלית הבטול,
3 כמו שכתוב⁴² שיעקב אמר על עצמו קטנתי מכל החסדים ומכל
4 האמת (כמבואר לעיל), וזהו זכור לאברהם גו' ולישראל
5 עבדי, שמצד הבטול
6 דאברהם וישראל עבדי, הבטול, כמו שכתוב⁴² קטנתי מכל החסדים
7 ועל-דרך-זה משה שהיה 2 ומכל האמת, וזהו זכור לאברהם גו' ולישראל
8 בתכלית הבטול, כמו 3 עבדי, שמצד הבטול דאברהם וישראל עבדי,
9 שכתוב⁴⁷ שמה ואחר אמרו על 4 ועל-דרך-זה משה שהיה בתכלית הבטול, כמו
10 עצמם ונחנו מה, הנה על-ידי- 5 שכתוב⁴⁷ ונחנו מה, הנה על-ידי-זה פועלים
11 זה פועלים שתהיה המשכת 6 שתהיה המשכת האור למקום הראוי, בקדשה
12 האור למקום הראוי, בקדשה 7 דוקא. וזהו גם כן מה שכתוב⁴⁸ ונפלינו אני
13 דוקא ולא תהיה יניקה לחיצונים. 8 ועמך מכל העם אשר על פני האדמה, דלכאורה
14 וזהו גם כן מה שכתוב⁴⁸ 9 אינו מוכן תכן בקשה זו, הרי דבר הפשוט
15 בהמשך הבקשות של משה מהקדוש- 10 שישאל הם בהבדלה מכל העמים, ובפרט
16 ברוך-הוא באותה פרשה ונפלינו 11 אחרי מתן תורה. אף הענין הוא, שתכן בקשתו
17 ונבדלנו אני ועמך מכל העם 12 הוא שגם בבחינת פלא שלמעלה מהשתלשלות,
18 אשר על פני האדמה, 13 ששם נאמר⁴⁹ בחשיכה כאורה, שאור הוא כמו
19 דלכאורה אינו מוכן תכן 14 חשך, וחשך הוא כמו אור, הנה גם בבחינה זו
20 בקשה זו, הרי דבר הפשוט 15 יהיה ונפלינו גו'.
21 שישאל הם בהבדלה מכל 16 וזהו גם כן מה שאמרו רבותינו ו"ל הני כ"ו
22 העמים, ובפרט אחרי מתן 17 הודו כנגד מי, כנגד כ"ו דורות שפרא
23 תורה וכיוון שהדבר כבר קיים מה 18 הקב"ה בעולמו ולא נתן להם תורה וזן אותם
24 משמעות הבקשה על כן. אף 19 בחסדו, וחשיב שם גם כן הענינים שהיו אחרי
25 הענין הוא, שתכן בקשתו 20 מתן תורה, והינו, שגם בבחינת חסדו, חסד דאריך
26 הוא שגם בבחינת פלא 21 שלמעלה מהשתלשלות, ימשך למקום הראוי
27 שלמעלה מהשתלשלות, 22 דוקא, דאף-על-פי שמצד בחינת חסדו, חסד
28 ששם נאמר⁴⁹ בחשיכה 23 שלמעלה מהשתלשלות, יכולה להיות ההמשכה
29 כאורה, שאור הוא כמו 24 גם למקום שאינו ראוי, וכמו כ"ו דורות שהיו
30 חשך, וחשך הוא כמו אור כי 25 נזוין בחסדו של הקב"ה שהיו מהם גם עובדי
31 מדובר באור אין סוף ששום דבר לא 26 עבודה זרה, מפל-מקום, פצל דוד, על-ידי
32 מעלים ומסתיר עליה, הנה גם 27 הבטול שבו, שגם ההמשכה דבחינת
33 בבחינה זו שמצד עצמה יכולה 28 תמשך למקום הראוי, בקדשה דוקא.
34 להאיר גם לחיצונים וליחושך? הנה 29 וזהו גם כן מה שכתוב פזר נתן לאביונים
35 ונפלינו גו' מבואר בחסידות 30 צדקתו עומדת לעד, שעל-ידי העבודה
36 שהניקה לחיצונים יכולה להיות בשני 31 דמעשה הצדקה ממשיכים אור הבלי-גבול
37 אופנים. האחד – על ידי צמצומים 32 שלמעלה מהשתלשלות שמשך למטה, והוא על-ידי
38 רבים שמגבילים ומצמצמים את האור
39 מאד, בעוד שכאשר יש גילוי של אור
40 אין סוף אינם יכולים לקבל. והשני –
41 כאשר מאיר אור נעלה מאד, למעלה
42 מהספירות, שלגבוי 'כחשיכה כאורה'
43 ומבחינתו אין הבדל מי מקבל את

ביאור בדרך אפשר

1 עֲשִׂית הַצְדָקָה בְּלִי גָבוֹל כִּי הִתּוּצָאָה וְהַהֲמַשְׁכָּה וְהַגִּילּוּי הֵימָּן
2 הַעֲבֹדָה לְמַטָּה וְכִדִּי לְהַמְשִׁיךְ אֹרֶךְ בְּלִי גָבוֹל, צָרִיכָה לִהְיוֹת עֲבֹדַת הַצְדָקָה
3 בְּלִי גָבוֹל. וְהִינֵנּוּ שְׁנֵתִינָה הַצְדָקָה הִיא לֹא רַק מַעֲשֵׂר אוֹ
4 חֶמֶשׁ וְיִתְרָה מִחֶמֶשׁ שֶׁהֵם שִׁיעוּרִים רְאוּיִים לְנִתְיַנֵּת צְדָקָה עַל פִּי הַהִלְכָּה
5 וּמִדַּת חֲסִידוֹת אֲבֵל הֵם שִׁיעוּרִים
6 מוֹגְבִּלִים, אֲלָא כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב⁵⁰
7 מִשְׁפָּט וַצְדָקָה, וּפְרוּשׁ הַפְסוּק
8 עַל פִּי חֲסִידוֹת הוּא שֶׁהַצְדָקָה הִיא לְפִי
9 'מִשְׁפָּט' הֵינִי שְׁשׁוּפָט הָאָדָם אֵת
10 עֲצָמוֹ מֵהַ שֶׁמִּכְרָח לוֹ, וְהַשָּׂאָר נֹתֵן לַצְדָקָה⁵¹ וְלֹא
11 מִשְׁאִיר לְעַצְמוֹ יוֹתֵר מִמָּה שֶׁמִּכְרָח לוֹ.
12 מִשְׁאִיר לְעַצְמוֹ יוֹתֵר מִמָּה שֶׁמִּכְרָח לוֹ.
13 וְלֹא אָמְרוּ חֲזִ"ק קוֹדְמִים שֶׁלְפִי
14 זֶה רָאוּי לְאֵדָם לְדַאֵג לְעַצְמוֹ וְרַק אַחֵר
15 כֵּךְ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה עִם אֲחֵרִים אֲלָא
16 כֶּשֶׁבִיד אֶחָד קִיתוֹן שֶׁל מִים
17 כִּי⁵² וְהוּא וְחִבְרוֹ מִהֲלִכִים בְּמִדְבָּר
18 שָׁאֵן בּוֹ מִים וְאִם יִתֵּן מִהֲמִים לְחִבְרוֹ
19 אִזִּי הוּא עֲצָמוֹ לֹא יִחִיהַ וּבִמְקָרָה כֹּה
20 "חֲזִ"ק קוֹדְמִין" לְחִי חִבְרוֹ, אֲבָל
21 כֶּשֶׁבִיד חִבְרוֹ רָעַב לְלֶחֶם כִּי,
22 אִי-אֶפְשָׁר שֶׁהוּא יִתְעַנֵּג
23 בְּמַעֲדָנִים וְזָבַח מִשְׁפָּחָה
24 כִּי⁵³ וּבִלְשׁוֹן רַבֵּנוּ הוֹקֵן בִּאגְרַת
25 הַקֹּדֶשׁ שֶׁבִּסְפָּר הַתְּנִיָּא (סִימָן טו):
26 "וְלֹא אָמְרוּ חֲזִ"ק קוֹדְמִין אֲלֵא כִּשְׁבִיד
27 אֶחָד קִיתוֹן שֶׁל מִים וְכִי שֶׁהוּא דָּבָר
28 הַשְׁווֹת לְשֵׁנִיהֶם בְּשׁוּוֹת לְשִׁתּוֹת לְהַשְׁכִּיב
29 נַפְשָׁם בְּצָמָא, אֲבָל אִם הֵעֵנִי צָרִיךְ לָחֶם
30 לְפִי הַטָּף וְעֵצִים וְכִסּוֹת בְּקֶרֶה וְכֹהֲאִי
31 גּוֹנָא, כָּל דְּבָרִים אֵלּוּ קוֹדְמִין לְכָל
32 מַלְבוּשֵׁי כְבוֹד וּזְבַח מִשְׁפָּחָה בְּשֶׁר
33 וְדִמָּה וְכָל מַטְעָמִים שֶׁל הָאָדָם וְכָל בְּנֵי
34 בֵּיתוֹ וְלֹא שִׁיךְ בֹּהַ חֲזִ"ק קוֹדְמִין
35 מֵאַחַר שֶׁאֵינָן חֲזִ"ק נַפְשָׁם מִמֶּשׁ כְּמוֹ שֶׁל
36 הֵעֵנִי שׁוּוֹת בְּשׁוּוֹת מִמֶּשׁ..." וּבִאֲמָתָה
37 הִנֵּה גַם עֲנִין מִשְׁפָּט
38 בַּצְדָקָה הֵינִי שֶׁמִּתְחַיֵּר לְעַצְמוֹ אֵת
39 הַמִּכְרָח בְּלִבּוֹ וְאֵת כָּל הַשָּׂר נֹתֵן
40 לְצְדָקָה אֵינִי מִסְפִּיק, אֲלָא צָרִיךְ לִהְיוֹת מַעֲשֵׂה הַצְדָקָה בְּלִי
41 גָבוֹל מִמֶּשׁ, שְׁעַל-זֶה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁵⁴ בְּכָל מְאֹדָךְ

ביאור בדרך אפשר

42 בְּכָל מְמוֹנָךְ. וְעַל-יְדֵי עֲשִׂית הַצְדָקָה בְּלִי-גָבוֹל הָרִי נִמְשָׁךְ
43 אֹרֶךְ הַבְּלִי-גָבוֹל שֶׁלְמַעֲלָה מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת, וְהַמְשָׁכָת הָאֹרֶךְ
44 הִיא לְמַטָּה בְּגִשְׁמִיּוֹת כְּמִבְּאֹר לְעִיל בְּאִרְכּוֹת.
45 וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁵⁵ גְּדוֹל הַעוֹשֶׂה צְדָקָה יוֹתֵר מִכָּל
46 הַקְּרִבּוֹת, דְּהֵגֵם שֶׁמַּעֲלָת
47 הַקְּרִבּוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְכִמוֹ
48 שֶׁכְּתוּב בִּ'אֲגָרַת הַקֹּדֶשׁ⁵⁶
49 שֶׁכָּל סֹדֵר הַהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת תְּלוּי
50 בְּדִקְדוּקָה אֶחָד בְּעֵנִין הַקְּרִבּוֹת
51 וּבִלְשׁוֹן רַבֵּנוּ הוֹקֵן ('קִנְטֶרֶס אַחֲרוֹן')
52 בִּסְפָּר הַתְּנִיָּא, דָּף קס: "... כָּל
53 הָעוֹלָמוֹת עֲלִינוּנִים וְתַחֲנוּנִים תְּלוּיִם
54 בְּדִקְדוּקָה מִצּוֹת אַחַת, דֶּרֶךְ מִשָּׁל אִם
55 הַקְּרִבּוֹת כִּשְׁר נַעֲשֶׂה יִחוּד עֲלִינוּ וְעוֹלִים
56 כָּל הָעוֹלָמוֹת לְקַבֵּל חִיּוֹתִים וּשְׁפָעִם.
57 וְאִם שִׁינָה שֶׁקִּיבֵל הָרִם בְּשִׁמְאָלוֹ דֶּרֶךְ
58 מִשָּׁל אוֹ שֶׁלֹּא בְּכָל שֶׁרֶת כִּשְׁר אוֹ
59 שֶׁהִיטָה חֲצִיצָה אוֹזִי נִתְבַּטְּלוּ עֲלִיוֹת
60 הָעוֹלָמוֹת וְחִיּוֹתִים וּשְׁפָעִם מִחֵי הַחַיִּים
61 אִין סוֹף בְּרוּךְ הוּא", וְרָזָא דְקִרְבָּנָא
62 סוֹד הַקְּרִבּוֹת עוֹלָה עַד רָזָא סוֹד
63 דְּאִין-סוֹף⁵⁷, וְקִרְבָּנֹת
64 מְקֻרְבִּים אֵת הַכַּחוֹת
65 וְהַחֲוָשִׁים לְאֵלָקוֹת דְּעַל שָׁם
66 זֶה נְקֻרָאִים בְּשֵׁם קִרְבָּן⁵⁸,
67 אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן, הָרִי עֲנִין
68 הַקְּרִבּוֹת הוּא שְׁלֹקְחִים
69 בְּהִמָּה וּמִבְּיָאִים אוֹתָהּ לְבֵית
70 הַמִּקְדָּשׁ וּמַעֲלִים אוֹתָהּ עַל
71 גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁהַעֲלִי שְׁבֻזָּה
72 הוּא בְּרוֹחַנִיּוֹת וְלִמְרוֹת מַעֲלָת
73 הַגְּדוּלָּה הַקְּרִבּוֹת לֹא מִבְּיָאִים תּוֹעֵלֶת
74 גִּשְׁמִית, מֵהַ-שָּׂאִין-כֵּן נִתְיַנֵּת
75 צְדָקָה, הָרִי עֲנִינָה הוּא נִתְיַנֵּת
76 בְּגִשְׁמִיּוֹת לְעֵנִי דְלִית לִיהַ
77 מְגִרְמִיָּה שֶׁאֵין לוֹ מִשָּׁל עֲצָמוֹ
78 כְּלוּם, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
79 מִמְּשִׁיכִים אֵת הָאֹרֶךְ לְמַטָּה
80 בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְהָאֹרֶךְ שֶׁנִּמְשָׁךְ
81 הוּא אֹרֶךְ הַבְּלִי-גָבוֹל כֵּן⁵⁹
82 שֶׁל מַעֲשֵׂר וְחֹמֶשׁ וְכִי' אֲלֵא בְּלִי גָבוֹל.

(50) שם צט, ד. ועוד. (51) ראה תו"א וישלח סג, ב. סה"מ תרפ"ט ע' 90. וש"נ. (52) ב"מ סב, א. (53) תניא אגה"ק ס"ז.
(54) ואתחנן ו, ה ובפרש"י. (55) סוכה מט, ב. (56) קו"א קס, סע"א. (57) ראה זהר ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב. (58) ראה המשך
באתי לגני ה'ש"ת פ"ב (סה"מ ה'ש"ת ע' 113). וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 וְזֶהוּ גַם הַחֲלוּק בֵּין מִצְוֹת צְדָקָה לְכָל שְׂאֵר הַמִּצְוֹת,
2 דְּהֵנָּה⁵⁹ כָּל הַמִּצְוֹת הֵן בְּהִגְבָּלָהּ, דְּהֵגַם שְׂשָׁרְשָׁם בְּאוֹר
3 הַבְּלִי-גְבוּל, הֵנָּה כְּפִי שְׁנִתְּנוּ לְמִטָּה הָרִי הֵן בְּהִגְבָּלָהּ דְּוָקָא,
4 וּכְמוֹ צִיצִית ד' חוּטִין וְה' קָשְׁרִים, וְתַפְלִין אֲצַבְעִים עַל
5 אֲצַבְעִים (אֵף אֵין זֶה מְעַבֵּב)
6 וּמְרַבְּעִים דְּוָקָא, וְהָדָס ג'
7 טְפָחִים, וְלוּלָב ד' טְפָחִים,
8 וְגַם בְּאַתְרוּג יֵשׁ שְׁעוֹר, וְסָפָה
9 ז' טְפָחִים הָרִי שְׁקִיּוֹם כָּל הַמִּצְוֹת
10 הוּא גְבוּל וּמִידָה, מַה-שְּׂאִין-כֵּן
11 בְּצִדְקָה, הֵנָּה גַם כְּפִי
12 שְׁהַמְצָוָה נִתְּנָה לְמִטָּה בְּנִשְׁמִיּוֹת
13 צְרִיף לְהִיּוֹת אִפְּן קִיּוּמָה בְּלִי
14 הִגְבָּלוֹת כָּלָל, וְעַל-יְדֵי-זֶה
15 מִמְּשִׁיכִים אֶת אוֹר הַבְּלִי-
16 גְבוּל לְמִטָּה מִמָּשׁ וּמְשִׁלִּים אֶת
17 כּוֹנֵת הַבְּרִיאָה שִׁיּוּהָ גִילּוֹי אֱלוּקוֹת
18 בְּעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי. אֲמַנָּם מִצַּד
19 הַמְּשִׁכָּה אוֹר הַבְּלִי-גְבוּל הָרִי
20 אֲפֻשֶׁר שְׁתַּהֲיָה מְזָה יְנִיקָה כּו',
21 וְהָאוֹר הַנִּמְשָׁךְ מִלְּמַעְלָה יֵגִיעַ גַּם
22 לְחִיצוֹנִים, וְעַל זֶה הוּא עֲנִין
23 הַמְּשֻׁפֵּט בְּצִדְקָה, שְׂשׁוּפֵט
24 הָאָדָם אֶת עֲצָמוֹ כּו', שְׁהוּא
25 עֲנִין הַבְּטוּל, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה
26 נַעֲשֶׂה כְּלִי שְׁתַּהֲיָה הַהִמְשָׁכָה
27 לְמָקוֹם הָרְאוּי דְּוָקָא, וּכְמוֹ
28 שְׁנִתְּבָאָר לְעִיל בְּעֲנִין
29 הַקְּשָׁקְשִׁים שְׂעַל הַנִּקְבִּים שֶׁהֵם
30 מוֹנְעִים אֶת הַיְנִיקָה לְחִיצוֹנִים דְּרַךְ
31 הַנִּקְבִּים.
32 וְזֶהוּ פִּזְרֵי נָתַן לְאֲבִיּוֹנִים
33 צְדָקָתוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד קִרְנוֹ
- 1 תְּרוּם בְּכָבוֹד, דְּכֹאֲשֶׁר הִצְדָּקָה הִיא בְּדֶרֶךְ פְּזוּר, הֵיִינוּ
2 בְּלִי-גְבוּל, אֲזִי מִמְּשִׁיכִים אֶת אוֹר הַבְּלִי-גְבוּל לְמִטָּה, אֲלֵא
3 שְׂעַכְשׁוּ בּוֹמֵן הַגְּלוּת, הַהִמְשָׁכָה וְהַגִּלּוֹי שֶׁל הָאוֹר הַבְּלִי גְבוּל בְּעוֹלָם הַזֶּה
4 הַגִּשְׁמִי הוּא בְּהֵעָלָם, וְיִתְגַּלֶּה לְעֵתִיד, וְזֶהוּ עוֹמֶדֶת לְעַד,
5 שְׂעַכְשׁוּ הִיא עוֹמֶדֶת וְאִינָּה
6 נִמְשָׁכָה לְהַתְּגַלּוּת, עַד
7 לְעֵתִיד-לְבָא, בְּעוֹלָם הַתְּחִיָּה,
8 לְנִשְׁמוֹת בְּגוֹפִים בְּעוֹלָם הַזֶּה,
9 שְׂאֵז יִתְגַּלֶּה הָאוֹר וְהַהִמְשָׁכָה
10 שְׁכַת בּוֹמֵן הַגְּלוּת "עוֹמֶדֶת" בְּהֵעָלָם,
11 תּוֹמֵשׁ וְתִתְגַּלֶּה בְּעוֹלָם. וּמִסִּים
12 בְּהַמְשָׁךְ הַפְּסוּק "פִּזְרֵי נָתַן" וְגו' קִרְנוֹ
13 תְּרוּם בְּכָבוֹד, קִרְנוֹ קָאֵי עַל
14 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָללוֹת וְעַל כָּל
15 אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּפֶרֶט,
16 אֲשֶׁר רַק הַקֶּרֶן דִּישְׂרָאֵל יֵרוֹם
17 וְלֹא הַקֶּרֶן שֶׁל אַחֲרִים, הֵיִינוּ שְׂלֵא
18 תַּהֲיָה יְנִיקָה לְחִיצוֹנִים, אֲלֵא
19 הַהִמְשָׁכָה שֶׁתּוֹבֵא לְמִטָּה בְּעוֹלָם
20 הַזֶּה תַּהֲיָה בְּמָקוֹם הָרְאוּי,
21 לְיִשְׂרָאֵל דְּוָקָא.
22 וּכְמוֹ שְׁנִתְּבָאָר לְעִיל בְּעֲנִין הַקְּשָׁקְשִׁים שְׂעַל הַנִּקְבִּים.
23 וְזֶהוּ פִּזְרֵי נָתַן לְאֲבִיּוֹנִים צְדָקָתוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד קִרְנוֹ תְּרוּם בְּכָבוֹד, דְּכֹאֲשֶׁר
24 הִצְדָּקָה הִיא בְּדֶרֶךְ פְּזוּר, הֵיִינוּ בְּלִי-גְבוּל, אֲזִי מִמְּשִׁיכִים אֶת אוֹר
25 הַבְּלִי-גְבוּל לְמִטָּה, אֲלֵא שְׂעַכְשׁוּ הוּא בְּהֵעָלָם, וְיִתְגַּלֶּה לְעֵתִיד, וְזֶהוּ עוֹמֶדֶת
26 לְעַד, שְׂעַכְשׁוּ הִיא עוֹמֶדֶת וְאִינָּה נִמְשָׁכָה לְהַתְּגַלּוּת, עַד לְעֵתִיד-לְבָא, בְּעוֹלָם
27 הַתְּחִיָּה, לְנִשְׁמוֹת בְּגוֹפִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׂאֵז יִתְגַּלֶּה הָאוֹר. וּמִסִּים קִרְנוֹ תְּרוּם
28 בְּכָבוֹד, קִרְנוֹ קָאֵי עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְעַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּפֶרֶט, אֲשֶׁר
29 רַק הַקֶּרֶן דִּישְׂרָאֵל יֵרוֹם, הֵיִינוּ שְׂלֵא תַּהֲיָה יְנִיקָה לְחִיצוֹנִים, אֲלֵא הַהִמְשָׁכָה
30 תַּהֲיָה בְּמָקוֹם הָרְאוּי, לְיִשְׂרָאֵל דְּוָקָא.

(59) ראה תניא אגה"ק סימן י"ד.

עכשיו (לאחר החטא) טועם החיך הגשמי את הטעם הגשמי שבמאכל, כמו שכתוב חיך אוכל יטעם, והחיך הרוחני שבנפש האדם טועם את הטעם והתענוג שבעניינים רוחניים.

ממאמר י"ט כסלו ה'תשכ"ז